

1236_Az_Æyani_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 1236 Ekologiya

1 Xəzər daha çox çirklənmişdir?

- miroelementlərlə
- məişət çikab suları ilə;
- metallurgiya sənaye çirkab suları ilə;
- karbohidrogenlərlə
- duzlar və turşularla

2 Azərbaycanda ekoloji problemlərin başlıca qlobal səbəbləri

- doğru cavab yoxdur.
- kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması;
- Xəzərin səviyyə tərəddüdü;
- səhrələşmə
- istiləşmə

3 Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün lazımdır:

- Xəzərin bioloji resurslarının qorunması.
- təbii resurslardan istifadənin genişləndirilməsi;
- ətraf mühitin çirklənməsinin təhlükəsizlik dərəcəsinin qiymətləndirilməsi;
- təbii ekosistemlərə intensiv təsirlər;
- təbiətdən istifadənin səmərəli təşkil problemləri;

4 Azərbaycanda atmosfərə ən çox atılan kimyəvi maddələr :

- benzopirenlər
- karbohidrogenlər
- sulfat turşusu;
- ammoniyak
- dəm qazı;

5 Azərbaycanda ekoloji proseslər səbəbindən yaranmır:

- zəlzələ
- sürüşmə
- eroziya
- aşırma
- aşırma

6 Hirkan milli parkında qorunur:

- Qaraçöhrə və Qafqaz xurması;
- IV dövrün bitkiləri ;
- III dövrün relik bitkiləri;
- Paleogen dövrünün relik bitkiləri;
- Eldar şamı;

7 Azərbaycanda ekoloji problemləri yaradan təbii endogen proseslər:

- tektonik proseslər və eroziya.
- radioaktiv elementlərin parçalanması;
- aşımalar
- sürüşmələr
- palçıq və zəlzələlər;

8 Azərbaycanda ətraf mühitin başlıca çirklənmə mənbələrindən biridir:

- su nəqliyyatı.
- yüngül sənaye;
- yeyinti sənayesi;
- neft sənayesi;
- tikij-trikotaj istehsalı;

9 Köçəri quşların və suitlərin mühafizə olunduğu qoruq:

- Zirə
- Qızılağıc
- Şirvan
- Abşeron
- Geirgan

10 Xəzərin başlıca resursları aşağıdakılardır:

- maqnezium, su;
- mineral, nəqliyyat;
- mineral, bioloji;
- bioloji, fiziki;
- rekreasiya, duz;

11 Azərbaycanda atmosferin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- istilik elektrik stansiyaları
- kimya sənayesi
- avtomobil nəqliyyatı
- dağ-mədən sənayesi
- əlvan metallurjiya

12 Atmosferin çirklənmə səbəblərindən biridir:

- doğru cavab yoxdur
- qaz-toz tutucu qurğuların geniş tətbiqi
- tullantıların kompleks emalı
- köhnə avtomobillər
- tramvay və trolleybusların geniş istifadə

13 Azərbaycanda atmosferin başlıca çirklənmə mənbələri:

- sənaye müəssisələri və avtomobil nəqliyyatı
- kənd təsərrüfatı
- sənaye sahələri və kənd təsərrüfatı
- dağ-mədən işləri
- bərk formalı tullantılar

14 Xəzərə ən çox çirkab axıdan Azərbaycan çayı :

- Lənkərançay;
- Samur
- Qudyalçay
- Araz çayı;

Kür çayı

15 Xəzərdə köçəri quşların mühafizə olunduğu qoruq:

- Şahdağ
- Qobustan
- Hirkan
- Qızılağac
- Şirvan

16 Azərbaycan torpaqlarının dedredasiyası səbəblərindəndir:

- torpaq qoruyucu tədbirlər;
- meşəsalma
- torpaqların meliorasiyası;
- yol, kanal, su anbarları tikintisi;
- torpaqların rekultivasiyası;

17 Milli Park nədir?

- doğru cavab yoxdur
- Ekskursiya obyektidir
- iqtisadi baxımdan gəlir gətirməyən qoruq sahəsidir
- mühafizə olunan təbii kompleksə malik ərazi olmaqla ekoturizmə icazə verilən sahədir
- təsərrüfata yararlı mühafizə olunan ərazidir

18 Qoruq nədir?

- doğru cavab yoxdur
- bütün təbiət komplekslərinin təbii vəziyyətdə saxlanılan ərazidi
- canlıların orqanizmlərinin bərpa olunduğu sahədir
- təbii komplekslərin qorunduğu və təsərrüfat fəaliyyətinə icazə verilən ərazidi
- mühafizə zolaqları olmayan ərazilərdir

19 Azərbaycanda ətraf mühitin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- yüngül sənaye
- kimya sənayesi

- yanacaq-energetika kompleksi
- əlvan metallurgiya
- tikinti materialları istehsalı

20 Azərbaycan ərazisində Kür çayını çirkləndirən şəhərlər:

- Gəncə,Zərdab,İmişli
- Kürdəmir,Şəmkir,Şirvan
- Şirvan,Göyçay,Ucar
- Gəncə,Mingəçevir,Yevlax
- Mingəçevir,Salyan,Qazax

21 Xəzərə ən çox çirkab gətirən çay:

- Lənkəran çayı;
- Kür çayı;
- Samur çayı;
- Volqa çayı;
- Terek çayı;

22 Xəzərin səviyyə tərəddüdünün başlıca səbəbləri:

- tektonik proseslər və çirklənmə;
- çirklənmə
- zəlzələlər;
- sürüşmələr;
- iqlim və tektonik proseslər ;

23 Azərbaycan daxilində ən çox çirklənmiş çaylar:

- Filizçay və Dəmiraparaçay;
- Qusaçay və Lənkəraçay;
- Pirsaatçay və Qöyçay;
- Qəncəçay və Köndələnçay;
- Qoşqarçay və Filizçay;

24 Daxili çayları daha çox çirkləndirir:

- qara və əlvan metallurqiya çirkab suları;
- kimya və yeyinti sənaye çirkabları;
- məişət və yünqül sənaye çirkabları;
- dağ-mədən və məişət çirkabları;
- yeyinti və sənaye çirkabları;

25 Xəzərin çirklənməsinin mənfi ekoloji nəticələri:

- neft hasilatınadır;
- su bitkilərinədir;
- molyuskalardır;
- balıq ehtiyatlarındadır;
- duz ehtiyatlarındadır;

26 Xəzərin ekoloji problemlərinə dair birinci Beynəlxalq Konfrans çağrılmışdır:

- 1995-ci ildə;
- 1990-cı ildə;
- 1991-ci ildə
- 1992-ci ildə;
- 1993-cü ildə;

27 Çirklənmiş çayların mənfi ekoloji nəticələri:

- sənaye və heyvandarlıqadır
- sənaye qurğularındadır;
- otlaq səhələrinədir;
- insan sağlamlığı və torpaq səhələrindədir;]
- heyvandarlıq və uzumçülüyədir

28 Türyançay qoruğunda mühafizə olunan ağac növləri:

- Eldar şamı və Çinar ;
- Türyançay qoruğunda mühafizə olunan ağac növləri:
- qovaq və söyüd;
- fisdıq və cökə;
- ardıc və saqqız ağacları;

29 Tuqay meşələrinin mühafizə olunduğu qoruq:

- Hirkan qoruğu;
- Bəstiçay qoruğu;
- Türyançay qoruğu;
- Altıağac qoruğu ;
- Qarayazı qoruğu;

30 Tuqay meşələrinin kəsilməsinin mənfi ekoloji nəticələrindəndir :

- torpağın sürüşməsi;
- qrunt suların səviyyəsinin qalxması;
- torpaqların şoranlaşması;
- qrunt sularının səviyyəsinin aşağı düşməsi;
- torpaq eroziyası;

31 Göy-göy qoruğunda mühafizə olunan iynəyarpağlı ağac:

- Kükürd;
- Eldar şamı;
- Ardıc
- Qaraçöhrə
- Qarmaqvari şam;

32 Şərqi çinarının mühafizə olunduğu qoruq:

- İlisu
- Turyançay
- Qarayazı
- Bəstiçay
- Hirkan

33 Azərbaycanda tuqay meşələrinin əhəmiyyəti:

- doğru cavab yoxdur;
- torpaq qoruyucu;
- sanitariya-qoruyucu;
- su və tarla qoruyucu;

mikroiklim yaradıcı;

34 Araz çayını daha çox çirkləndirən ölkə:

- Gürcüstan;
 Türkiyə
 Ermənistan;
 İran
 Azərbaycan

35 Azərbaycanda səhrələşmənin izləri hiss olunur:

- Mil düzündə;
 Gəncə-Qazax düzündə;
 cənub-şərqi Şirvan düzündə;
 Qarabağ düzündə;
 Samur-Dəvəçi ovalığında ;

36 Azərbaycanda külək eroziyasına məruz qalır:

- Salyan düzü;
 Qanıx-Əyriçay vadisi;
 Arazboyu düzənliklər;
 Acınohur
 Abşeron və Cənub-Şərqi Şirvan ;

37 Azərbaycanda torpaq sürüşməsinin intensiv olduğu yer:

- Qoşqar dağı;
 Dərələyəz
 Qarabağ sıra dağları;
 Yan silsilə;
 Murovdağ

38 Azərbaycanda şoranlaşmış torpaqlar daha çox rast gəlinir:

- Abşeron -Qobustanda;
 Samur-Dəvəçi ovalığında;

- Lənkəran ovalığında;]
- Qarabağ və Haramı düzlərində;
- Kür-Araz ovalığında;

39 Su ehtiyatlarından daha çox istifadə olunur :

- doğru cavab yoxdur;
- sənaye və məişətdə;
- kənd təsərrüfatı və məişətdə;
- kənd təsərrüfatı və sənayedə;
- kimya və metallurjiya sənayesində;

40 Aşağıdakılar hansı monitorinqin praktiki istiqamətlərinə aid deyil?

- əhəlinin miqrasiyasının nizamlanması.
- ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.
- çirkləndiricilərin təsirindən ətraf mühitdə yaranacaq vəziyyətin proqnozu.
- bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi.

41 Sənaye müəssisəsinin ekoloji pasportu nədir?

- tullantıların, çirklənmənin izn həddləri haqqında sənəd.
- təsərrüfat və digər fəaliyyətlərə icazə verən ekoloji tələblər.
- ətraf mühitin çirklənməsinə görə ödənişlərin miqdarı haqqında sənəd.
- cərimə sanksiyaların şərtləri haqqında sənəd.
- müəssisə ilə ətraf mühit arasında qarşılıqlı əlaqə və təsirin xüsusiyyətlərinə əks etdirən kompleks sənəd.

42 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji pasportda öz əksini tapmamışdır?

- çirkab sularının təmizlənmə mexanizmi, tullantıların keyfiyyət və kəmiyyət göstəriciləri.
- müəssisə haqqında ümumi məlumat və istifadə olunan texnologiya.
- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələr.
- istifadə olunan ehtiyatın kəmiyyət, keyfiyyət göstəriciləri.
- əsas məhsullar istehsalının texnoloji sxemi, havaya atılan tullantıların təmizlənmə sxemləri.

43 Müstəqillik prinsip ekoloji fəaliyyətin hansı sahəsinə aiddir?

- ekoloji maraqlara
- ekoloji monitorinqə
- ekoloji tənziqləməyə
- ekoloji auditə
- ekoloji ekspertizaya

44 Aşağıdakı cavablardan hansı düzgündür?

- fiziki monitorinqdir.
- ekoloji monitorinq baza monitorinqidir.
- qlobal monitorinqidir.
- qısa müddətli monitorinqidir.
- biosferin kompleks monitorinqidir.

45 Ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının payına düşür?

- 60-70%
- 10-20%
- 20-25%
- 40-50%
- 30-35%

46 Smoq hadisəsinin çox yarandığı məkan haradır?

- səhralaşma prosesi
- yerin üst hissəsi
- şəhər atmosferi
- kənd təsərrüfatı regionları
- meşə zonası

47 2000ci ildə Berlində keçirilmiş Urban-XXI beynəlxalq konfransda proqnozlaşdırılmışdır:

- əhəlinin təhsil problemi
- əhəlinin çox hissəsinin aqlomerasiyalarda cəmlənəcəyi
- əhəlinin çox hissəsinin şəhərlərdə yaşayacağı
- əhəlinin sayının azalması
- əhəlinin sağlamlıq problemi

48 Müəssisənin Ekoloji pasport hansı müddətə tərtib olunur?

- müddətsizdir
- 3 il
- 1 il
- 5 il
- 2 il

49 ətraf mühitin ekspertizası hansı hallarda keçirilməlidir?

- ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.
- milli valyuta dəyərini itirdikdə.
- təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl.

50 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslilik
- müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.
- peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.

51 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.

52 Monitorinqin təsir amili dedikdə başa düşülür:

- fiziki təsir amilləri.
- müxtəlif çirkləndirici maddələr.
- kimyəvi çirkləndirici maddələr.
- təbii təsir amilləri.

- müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri

53 ətraf mühitin monitorinqi nədir?

- demoqrafik proseslərə nəzarət sistemidir.
 uzun müddətli müşahidə sistemi olub, ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və onun dəyişməsi istiqamətinin proqnozlaşdırılması.
 ətraf mühitin qısa müddətli-müşahidə sistemidir.
 ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsidir
 onun dəyişmə istiqamətinin proqnozlaşdırılmasıdır.

54 Aşağıdakı cavablardan hansı düzgün deyil?

- sənaye müəssisələrinin çirkləndirilməsi başa düşülür.
 monitorinqin təsir amili dedikdə müxtəlif kimyəvi çirkləndiricilərin təsiri başa düşülür.
 müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri başa düşülür.
 müxtəlif təbii təsir amilləri başa düşülür.
 müxtəlif fiziki təsir amilləri başa düşülür.

55 Baza monitorinq sistemi nədir?

- litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
 regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək
 bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.
 faunada baş verən hallara nəzarət etmək.
 hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.

56 Milli monitorinq sistemi dedikdə başa düşülür:

- şəhərdaxilində aparılan monitorinq.
 beynəlxalq miqyasda aparılan monitorinq.
 bir neçə ölkədə aparılan monitorinq.
 ölkə miqyasında aparılan monitorinq.
 materikdə aparılan monitorinq.

57 Regional monitorinq sistemi nəzarəti həyata keçirir:

- dünyada gedən proseslərə.
 hər hansı bir ölkə daxilində gedən proseslərə.

- inzibati rayon daxilində gedən proseslərə.
- hər hansı bir şəhər daxilində gedən proseslərə.
- hər hansı bir region daxilində gedən proseslərə.

58 Aşağıdakı cavablardan hansı doğrudur?

- cavabların hamısı doğrudur.
- lokal monitoring sistemi konkret antropogen mənbəyin təsiri ilə məşğul olur.
- bir neçə antropogen mənbəyin təsiri ilə məşğul olur.
- kimyəvi çirkləndiricilərin təsiri ilə məşğul olur.
- təbii çirkləndirici mənbələrin təsiri ilə məşğul olur.

59 İmpakt monitoring sistemi nədir?

- Antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli zonaların monitoringi.
- regional antropogen təsirlərə məruz qalan zonaların monitoringi.
- regional və lokal antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli
- lokal antropogen təsirlərə məruz qalmayan zonaların monitoringi.
- Lokal antropogen təsirlərə məruz qalan təhlükəsiz zonaların monitoringi.

60 Fiziki monitoring dedikdə başa düşülür:

- ətraf mühitə təsir edən müxtəlif kimyəvi proseslərə nəzarət.
- ətraf mühitdə gedən bioloji proseslərə nəzarət.
- litosferdə gedən proseslərə nəzarət.
- ətraf mühitə təsir edən fiziki proseslərə nəzarət.
- insan orqanizmində gedən proseslərə nəzarət.

61 Baza monitoring sistemi zamanı nələr nəzərə alınır?

- fiziki təsir amilləri
- urbanizasiya səviyyəsi
- regional antropogen təsirlər
- çirklənmə dərəcəsi
- kimyəvi tullantılar

62 İmpakt monitoring sistemi hansı sahələri əhatə edir?

- elmi araşdırmaları
- dəniz və okean sularını
- sənaye müəssisələrini
- kənd təsərrüfatı zonalarını
- xüsusi təhlükəli zonaları

63 Monitoring sistemi siniflərinə ayrılır:

- aparıldığı yerə görə.
- təsir amilinə görə.
- çirkləndirici mənbələrə görə.
- təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- miqyasına görə

64 Aşağıdakılardan hansı antropogen təsir üzrə ekoloji monitoringin əsas məsələlərinə daxildir?

- antropogen təsir mənbələrinə və təsir amillərinə nəzarət.
- nəqliyyat vasitələrinə nəzarət.
- sənaye müəssisələrinə nəzarət
- əhəlinin miqrasiyasına nəzarət.
- kənd təsərrüfatının yerləşməsinə nəzarət.

65 əhəlinin təbii artımı nədir?

- doğulanlarla ölənlərin say fərqi
- əhəlinin mütləq artım
- əhəlinin yerləşməsi
- urbanizasiya prosesi
- doğulan əhəlinin sayı

66 İctimai fəaliyyət zonasına daxil deyil:

- maliyyə iş mərkəzləri
- ticarət
- kənd təsərrüfatı
- təhsil
- elmi-tədqiqat

67 Tullantı suları nəyə deyilir?

- gil,yağlı maddələr,kimyəvi reagentlər,qazılmış süxurlar ilə çirklənmiş sular.
- yer üzərinə neftin təbii olaraq öz-özünə axması nəticəsində yığılan maye
- müxtəlif boru birləşmələrindən,siyirtmə və kipgəclərdən sızan su
- yeraltı təbii istilik mənbələri
- qaynar sular,buxar və ya buxar-su qarışığı

68 Ekoloji siyasətin prioritet istiqamətlərindən biridir:

- biri deyil
- əhalinin işlə təmin olunması
- yeni texnologiyaların mənimsənilməsi
- ETT nəaliyyətlərinə yiyələnmək]
- sağlam ekoloji mühitin yaranması

69 Çirkləndirici mənbələrinin monitorinqi dedikdə başa düşülür:

- bir nöqtədə yerləşən mənbənin.
- yerini dəyişməyən mənbənin monitorinqi
- yerini dəyişməyən, bir nöqtədə yerləşən mənbənin, hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin və müəyyən bir sahənin
- Hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin.
- müəyyən bir sahənin.

70 ətraf mühit,təbii şərait və sosial mühit,keyfiyyət kriteriyaları nəyi müəyyən edir?

- kəmiyyət göstəricilərini
- insan sağlamlığını
- mühitin təmizliyini
- sosial vəziyyəti
- keyfiyyət göstəricilərini

71 Alyaska smogunun yaranma səbəbi nədir?

- atmosferdə müxtəlif qazların qarışığından
- sənaye müəssisələrinin qəzaya uğramasından
- ətraf mühitə antropogen təsirlərdən
- təmərküzləşmə prosesinin aktivliyindən

havanın mənfi temperaturu ilə günəş radiasiyasının təsirindən

72 Fotokimyəvi smogun yaranma səbəbi nədir?

- fotokimyəvi smog əmələ gəlmir
- bərk maddələrlə kristalların qarşılıqlı təsiri
- kimyəvi reaksiya ilə havanın təkrar çirklənməsi
- zərərli maddələrin konsentrasiyasından
- nəqliyyat vasitələrinin təsirindən

73 Şəhər əhatəsində göstərilən zonaların yerləşdirilməsi hansı təşkilatlar tərəfindən müəyyən edilir?

- maliyyə orqanları
- respublika icra və yerli idarəetmə orqanları
- nazirliklər
- dövlət icra komitələri
- könüllü əhali qurumları

74 Aşağıdakılardan hansı kompleks ekoloji monitorinqin vəzifələrinə daxildir?

- yaranmış neqativ halların ləğv və ya təsirinin azaldılması üçün tədbirlər hazırlamaq.
- ekoloji sistemin və insanların məskunlaşma sahələrinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi.
- göstərilən sahələrdə baş vermiş dəyişikliklərin səbəbinin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi.
- ekoloji və yaşayış sahələrinin müayinəsinin keçirilməsi.
- qarşılıqlı tərəflərin qanəedici qərarlar qəbul etməyə yönəlmiş məsləhətləşmələri.

75 Genetik modifikasiya olunmuş bitki növlərinin xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- daha yüksək və aşağı temperatura davamlılıq
- yüksək və stabil məhsuldarlıq
- il ərzində bir neçə dəfə məhsul vermək
- ziyanvericilərə qarşı yüksək davamlılıq
- mineral kübrələrdən istifadə etməmək

76 Sel, Vulkan, Zəlzələ, quraqlıq, torpağın eroziyası və s. hansı monitorinq sisteminə aid edilir?

- bioloji monitorinq
- kimyəvi monitorinq

- Fiziki monitorinq
- məsafə monitorinqi
- bioloji monitorinq

77 Qlobal monitorinq sistemi nədir?

- cavabların hamısı doğrudur.
- dünyada baş verən proseslərə və yer kürəsinin biosferində bütün ekoloji komponentlərə nəzarətlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək.
- yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.

78 Monitorinqin obyektini dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- atmosfer, kriosfera
- atmosfer, yer üstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera.
- atmosfer, yeraltı sular.
- yerüstü sular, okeanlar.
- okeanlar və dənizlər.

79 Aşağıdakılardan hansı ekoloji ekspertizanın mexanizminə daxil deyil?

- modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.
- kompleks elmi-tədqiqat işlərindən ibarət təsərrüfat layihələrinin ekoloji ekspertizası
- meşənin kəsilməsi üçün nəzərdə tutulan sahənin seçilməsi.
- dövlət ekoloji tələb və normativlərin yerinə yetirildiyi halda istismarına icazənin verilməsi
- modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.

80 London smoku hansı prosesdən yaranır?

- ölkələrin qarşılıqlı inteqrasiyasından
- atmosferdə müxtəlif maddələrin qarışığından
- insan fəaliyyətindən
- toz hissəcikləri ilə kimyəvi inqredientlərin qarışığından
- elmi-texniki tərəqqinin naaliyyətlərindən

81 Şəhərlərin özünə məxsus xüsusiyyətinə aid deyil:

- suyun dövranı pozulur
- biokimyəvi əyalətdir
- atmosferin şəffaflığı aşağı olur
- su təminatı yüksəkdir
- hava normadan artıq qızır

82 ərzaq problemi hansı səbəbdən yaranır?

- səhralaşma prosesinin aktivliyi]
- təminatın lazımı səviyyədə olmaması
- əhalinin sayının çox olması
- əhali sıxlığının azlığı
- dünya torpaqlarının yararsız olması

83 ərzaq probleminin yaranmasına səbəb nədir?

- İEOÖ-də kənd təsərrüfatının zəif inkişafı
- İEOÖ-də torpaq fondunun az olması
- kənd təsərrüfatında ekstensivlik
- elmin təsərrüfat sahələrində zəif tətbiqi
- su resurslarının çatışmamazlığı

84 İnsan orqanizminin təbii mühitə çətinliklə adaptasiya olunmasının əsas səbəbi nədir?

- təbii ekosistemlərin dəyişməsi
- təbii sərvətlərin zənginliyi
- təbii şəraitin stabilliyi
- insan orqanizminin mürəkkəbliyi
- təbii mühitə antropogen təsirlər

85 əhalinin sağlamlıq problemi hansı mahiyyətə malikdir?

- ətraf mühitin çirklənməsidir
- adi problemlər sırasındadır
- qlobal xarakterlidir
- dövlət siyasətidir
- elmi araşdırmadır

86 XXI əsrin I yarısında İ.İ.Meçnikovun hansı nəzəriyyəsi meydana gəldi ?

- əhali-səhiyyə nəzəriyyəsi
- əhali nəzəriyyəsi
- sosioloji tədqiqatlar
- immunitet nəzəriyyəsi
- sağlamlıq nəzəriyyəsi

87 Dünyada əhalinin sağlamlıq problemini yaradan səbəblərdən biridir:

- iqtisadi inkişafın zəifliyi
- çətin müalicə olunan xəstəliklərin artması
- həkim personalının olmaması
- İEO ilə İEOÖ səviyyəsindəki uyğunsuzluq
- qidanın çatışmamazlığı

88 əhalinin ərzaq probleminin həlli hansı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir?

- ərzağın çoxsahəli olması
- təmərküzləşmə prosesinin aktivliyi
- kooperativləşmə prosesinin mövcudluğu
- sənaye məhsulu istehsalının inkişafı
- aqrar sektorun davamlı inkişafı

89 Dünyanın neçə ölkəsində orqanik(ekoloji təmiz) kənd təsərrüfatı inkişaf etmişdir?

- bütün ölkələr
- 50 ölkəsi
- 100 ölkəsindən çoxu
- 150 ölkəsinə qədər
- 200 ölkəsi

90 Dünyada olduqca yoxsul yaşayan əhalinin təqribi sayı nə qədərdir?

- 2 milyard nəfər
- 100 milyon nəfər
- 1 milyarddan çox
- 500 milyon nəfər

200 milyon nəfər

91 əhalinin doğum və ölüm göstəricilərinin fərqi nəyi müəyyən edir?

- nisbi artımını
- əhalinin miqrasiyasını
- əhalinin sıxlığını
- əhalinin dinamikasını
- mütləq artımını

92 Dünyada şəhərlərin inkişafında hansı proses daha sürətlə inkişaf edir?

- nəhəng şəhərlər
- meqalopolislər
- aqlomerasiyalar
- kiçik şəhərlər
- iri şəhərlər

93 Urbanizasiya səviyyəsinə görə dünya ölkələri neçə qrupa bölünür?

- 5 qrupa
- 2 qrupa
- 4 qrupa
- 6 qrupa
- 3 qrupa

94 Urbanizasiya səviyyəsi aşağı olan regionlardan şəhər əhalisi 20%-dən az olanları harada yerləşir?

- Cənub-Şərqi Asiyada
- Asiyada
- Afrikada
- Latın Amerikasında
- Avropada

95 əhali ilə istehsal arasındakı uyğunluq:

- əhali şəbəkəsinin sıxlığıdır
- əhali istehsalın xammalıdır

- məhsuldar qüvvələrin aparıcı sahəsidir
- istehsalın əsas fondudur
- dinamik inkişafıdır

96 əhalinin sayının dəyişməsinə təsir edən amillərdən hesab olunur:

- əhalinin istehlakçı olması
- qadın,kişi nisbəti
- şəhər,kənd əhalisinin nisbəti
- əmək ehtiyatlarının dəyişməsi
- müharibələr,aclıq epidemiyaları və s.

97 ətraf mühitin ekoloji vəziyyəti ilə əhali arasında asılılıq necə baş verir?

- şəhərlərdə əhali artır
- əhalinin sayı dəyişir
- etnik tərkib dəyişir
- əhalinin milli tərkibi pozulur
- əhalinin elmi səviyyəsi azalır

98 Bizim eranın əvvəlində dünya əhalisinin sayı nə qədər olmuşdur ?

- 175 mln.nəfər
- 100 mln. nəfər
- 85mln.nəfər
- 200 mln. nəfər
- 150 mln.nəfər

99 əhalinin sayının artıb azalması hansı siyasətdə tənzimlənir?

- ölkənin əhaliyə münasibəti ilə
- dövlətin iqtisadi siyasəti ilə
- dövlətin demoqrafik siyasəti ilə
- əhalinin elmi səviyyəsi ilə
- demoqrafik partlayışda

100 əhali artımının yaratdığı problemlərə aid deyil:

- xammal
- təhsil
- enerji
- ekoloji
- ərzaq

101 əhalinin şəhərlərdə məskunlaşması nə adlanır?

- urbanizasiya
- aqlomerasiya
- miqrasiya
- meqalopolis
- yalançı urbanizasiya

102 Urbanizasiya prosesi əhali məskunlaşmasına necə təsir edir?

- iqlimə müsbət təsir edir
- işçi qüvvəsini azaldır
- kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalını artırır
- həyat tərzini formalaşdırır
- yayılmasına mənfi təsir edir

103 Urbanizasiya prosesi ilə demoqrafik artım arasında mütənasiblik necədir?

- əhalinin mütləq artımı zəifdir
- urbanizasiya sürətlə inkişaf edir
- urbanizasiya nisbətən zəifdir
- demoqrafik artım yüksəkdir
- əhalinin təbii artımı

104 Urbanizasiya prosesinin intensivlik göstəricilərinə aid deyil:

- elmi,maarif
- iqtisadi inkişaf
- siyasi
- sosial,əhaliyə xidmət
- mədəni

105 Urbanizasiyanın tempi hansı qrup ölkələrdə daha sürətlə gedir?

- ABŞ,Kanada və Yaponiyada
- inkişaf etmiş ölkələrdə
- yeni sənayeləşmiş ölkələrdə
- Avropa ölkələrində
- inkişadfa olan ölkələrdə

106 Dünya üzrə şəhər əhalisinin ümumi artımının neçə faizi İEOÖ-in payına düşür?

- 30%
- 50%
- 60%
- 80%
- 20%

107 Müasir şəhərlər əhali məskəni olmaqla,daha hansı xüsusiyyətə malikdir ?

- ətraf mühitə təsir edən sistemdir
- sənaye məhsulu istehsalını tənzimləyir
- kommunal sistem yaradır
- əhalinin təbii artımı sürətlənir
- əhali başqa ölkələrə gedir

108 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi nə ilə əlaqədardır?

- elmi səviyyənin aşağı olması
- əhalinin təbii artımı
- əhalinin sıxlığı
- əhalinin miqrasiyası
- aqlomerasiyası

109 Şəhər əhalisinin geokimyəvi strukturu əhaliyə hansı təsiri göstərir?

- kommunal təminatına
- təbii artımına
- yaş göstəricisinə
- yaşayış səviyyəsinə

sağlamlığına

110 Bir və ya bir neçə mərkəzi şəhərin ətrafında kiçik qəsəbələrin yerləşməsi nə adlanır?

- aqlomerasiya və ya konurbasiya
 meqalopolis
 urbanizasiya
 miqrasiya mərkəzləri
 geokimyəvi əyalətlər

111 Şəhərlərdə sənaye tullantıları ilə çirklənmənin əsas səbəblərindən biridir:

- sənayenin xammalla təchizatı
 yaşıllıq zonalarının çox olması
 çox sənaye məhsuluistehsal edilməsi
 əhəlinin tələbatının çox olması
 hakim küləklərin istiqaməti və gücünün nəzərə alınmaması

112 Şəhər tikintilərinin aparılması zamanı məhdudlaşdırılan sahələrə aid deyil:

- mürəkkəb təbii iqlim şəraiti sahələri
 əhəlinin yaşayış yerləri
 mədəni abidələr,şəhərətrafi qoruq zonaları
 xüsusi təbii qoruq sahələri
 ekoloji təhlükəli zonalar

113 İstehsalat zonaları zonasına aid deyil:

- sanitar qoruyucu
 mühəndis
 təhsil
 kommunal
 nəqliyyat

114 Azərbaycan Respublikasında yürüdüln ekoloji siyasətin əsas məqsədinə daxil deyil:

- təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
 gələcək nəsillərin ehtiyacının təmin edilməsi

- iqtisadi potensialın qorunması
- aqrar sənaye kompleksi payının azaldılması
- əmək potensialının qorunması

115 İri şəhərlərdə əhalinin əsas tələbatı hansı məhsullardır?

- təmiz havaya
- sənaye məhsullarına
- nəqliyyat vasitələrinə
- ərzaq və suya
- kommunikasiya xidmətinə

116 Şəhərsalma fəaliyyəti nəyin əsasında təşkil olunur?

- mövcud qanunvericilik əsasında
- əhalinin sayına uyğun
- istehsalın həcminə görə
- şəhərin yerləşdiyi ərazi əsasında
- təbii şəraitə uyğun

117 Tikinti zonaları növlərinə aid deyil:

- xüsusi təyinat zonaları
- yaşayış zonası
- ictimai fəaliyyət zonası
- istehsalat zonası
- əhalinin yerləşmə zonası

118 Məişət tullantıları obyektləri hansı zonaya aid edilir?

- istehsalat zonalarına
- istirahət zonasına
- ictimai fəaliyyət zonasına
- yaşayış zonalarına
- xüsusi təyinat zonasına

119 Smoqların hansı mənfi təsiri vardır?

- kooperativləşmə prosesini ləngidir
- zəhərli maddələrin atmosfərə düşməsinə mane olur
- iqlim dəyişmələri yaradır
- təbii şərait və sərvətlərin yerləşməsinə təsir edir
- ultrabənövşəyi şüaların yer səthinə düşməsinə mane olur

120 Zəhərli maddələrin atmosfərə atılmasının səbəblərindən biridir:

- əkin sahələrinin azaldılması
- ekoloji cəhətdən təhlükəli texnologiyadan istifadə
- sənaye məhsullarının təkrar emalı
- kənd təsərrüfatının intensivləşməsi
- mineral kübrələrdən istifadə

121 Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələrdən biridir:

- səs-küy
- yaşıllıqlar
- teleqraf xətləri
- yaşayış massivləri
- metropolitenlər

122 İri şəhərlərdə çirklənmə dərəcəsini artıran səbəblərdən hesab edilir:

- nəqliyyat vasitələri
- istirahət zonaları
- transmilli otellər
- şosse yolları
- mədəni abidələr

123 Şəhərlərdə ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının hesabınadır?

- 40-50%
- 20-20%
- 90%
- 35-40%
- 60-80%

124 Şəhərlərdə ekoloji təhlükəsizliyin təminatı və ətraf aləmin mühafizəsinin təşkili üçün respublikanın regional siyasətinə daxildir:

- cərimələrin ödənilməsi
- yeni hövzələrin mənimsənilməsi
- qazma işlərinin aparılması
- təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə
- ekspertiza işinin təşkili

125 Fotokimyəvi prosesin getməsi üçün əsas kimyəvi komponent hansıdır?

- dəm qazı
- karbon 4-oksidi
- sulfat turşusu
- nitrat turşusu
- azot 2-oksidi

126 Sənaye, kənd təsərrüfatı, dağ-mədən və s.-də göstərilən fəaliyyət dedikdə nə nəzərdə tutulur?

- istehsalat fəaliyyəti
- istehlak fəaliyyəti
- texniki, texnoloji fəaliyyət
- ətraf mühitin sənaye tullantıları ilə çirklənməsi
- insanların yaşma tərzini

127 1840-cı ildə U.Libix tərəfindən hansı qanun irəli sürülmüşdür?

- proporsionallıq qanunu
- maksimum qanunu
- minimum qanunu
- planlı inkişaf qanunu
- səviyyənin bərabərləşdirilməsi qanunu

128 Tolerant qanunu nə vaxt və kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?

- 1910-cu ildə V.Şelferd
- 1840-cı ildə U.Libex
- 1980-cı ildə A.Monçadski
- 1958-ci ildə V.Pimental

1967-ci ildə K.Mrakov

129 Su hövzələrinin abiotik faktoru nəyə təsir edir?

- canlıların sahə əlaqələrini formalaşdırır
- bakteriyaların, planktonların fotosintez prosesinə
- bakteriyaların yaranmasına kömək edir
- çürümə prosesini sürətləndirir
- atmosferin istilik rejimini tənzimləyir

130 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektı nədir?

- tarixi ekologiya
- coğrafi ekologiya
- texniki ekologiya
- ekologiyanın elmiyi
- insan ekologiyası

131 Ekologiyanın bir elm kimi formalaşması, təşəkkül tapması hansı mərhələyə aid edilir?

- 2 və 3 mərhələyə
- 2-ci mərhələyə
- 1-ci mərhələyə
- 3-cü mərhələyə
- 1 və 2 mərhələyə

132 1798-ci ildə T.Maltus hansı konsepsiyanı yaratmışdır?

- populyasiyanın eksponent tənliyini
- ekosistemin quruluşunu
- ətraf mühitə təsir amillərini
- canlı aləmin təbii qanunlarını
- biocoğrafiyanın meydana gəlməsini

133 Ekologiyanın inkişaf tarixi neçə mərhələyə bölünür?

- tarixi birdir
- 5 mərhələyə

- 2 mərhələyə
- 3 mərhələyə
- 6 mərhələyə

134 Ekologiyanın bütöv bir sistem kimi təşəkkül tapması hansı dövrə təsadüf edir?

- XXI əsrin əvvəlləri
- XVII əsrin sonu XVIII əsrin əvvəli
- XVI əsrin sonu
- XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəli
- XX əsrin sonu

135 Canlıların təbiətə vurduqları ziyan haqqında ilk dəfə kimlər məlumat vermişdir?

- T.Faberin və Q.Qlogerin
- Aleksandr Humbolt
- Pallasın və Lipeyxin
- S.Kraşennikov
- J.Lamark və T.Maltus

136 Tolerantlığın ekologiyasının tədqiqatlarının aparılması neçənci ildən başlanmışdır?

- 2000-ci ildən
- 1868-ci ildən
- 1890-cı ildən
- 1925-ci ildən
- 1910-cu ildən

137 İnsanların istehsalat və məişət fəaliyyəti nəticəsində ətraf mühitə edilən təsir necə adlanır?

- sənaye və məişət tullantıları
- ətraf mühitin biotik faktoru
- ətraf mühitin abiotik faktoru
- biosferin dəyişilməsi
- ətraf mühitin antropogen faktoru

138 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ekologiyanın vahidliyini
- ekologiyanın amillərini
- ekologiyanın məqsədini
- ekologiyanın predmetini
- ekologiyanın vəzifəsini

139 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ətraf mühitin çirklənməsi
- materiyanın varlığı
- enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- təkamüllün növləri
- ekoloji hadisələrin varlığı

140 Bu mərhələdə hansı ölkənin alimləri daha çox fəaliyyət göstərmişdir ?

- İsveçin
- Rusiyanın
- Almaniyanın
- İngiltərənin
- Fransanın

141 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- ərazilərin mənimsənilməsi
- ekosistemlərin quruluşu
- mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq
- ekologiya sahəsində araşdırmalar aparmaq
- enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması

142 Müasir dövrdə ekologiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsini işləmək
- ekoloji amillərin tətbiqi
- ekoloji qanunlara tabeçilik
- ekoloji anlamın araşdırılması
- ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək

143 Ekologiyanın əsas məqsədi nədən ibarətdir?

- nəzarət sisteminin formalaşması
- ekoloji sistemin təbii mühitlə əlaqəsini aşkar etmək
- ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- təbii və antropogen senozların möhkəmliyi
- biosferdə hadisələrə nəzarət

144 Ekologiya elmi hansı sahələrə bölünür ?

- elmi və təcrübi
- riyazi - metodoloji
- nəzəri və tətbiqi
- informatika, kibernetika
- kimyəvi və fiziki

145 Ekologiya sözü hansı mənşəlidir?

- rus
- türk
- alman
- yunan
- ingilis

146 1869-cu ildə Ekologiya nı elmlər sırasına daxil edən kim olmuşdur?

- A.A.Qriqoryev
- Ernest Hekkel
- A.S.Danilevski
- Ç.Darvin
- V.İ.Vernadski

147 İnsanlar özləri üçün gərəkli olan məhsulları nəyin hesabına əldə edirlər?

- təbiətin
- cəmiyyətin
- atmosferin
- istehlakın

istehsalın

148 Ekologiya termini mənşəyinə görə hansı mənalı sözlərdən əmələ gəlmişdir?

- mənə daşımır
- ekol – yaşayış, loqos – təlim
- oikos – ev, loqos - elm
- loqos – elm, oikos – təbiət
- loqos – təlim, oikos - mühit

149 Ekologiya elmi nəyi öyrənir?

- canlı aləmin vəziyyətini
- canlı orqanizmlərlə resurslar arasındakı əlaqəni
- canlı orqanizmlər ilə mühit arasındakı əlaqələri
- mühitin çirklənməsini
- təbii resursların yerləşməsini

150 Rusiya ekoloqu A.S.Danilevski ekologiyaya hansı anlamı verir?

- ekoloji sistemdə struktur və funksiya
- ekoloji qanunauyğunluğu
- ekoloji faktormar
- ekoloji tənzimləmə
- ekoloji dəyərlər

151 Antropogen təsirlər ətraf mühitə hansı təsirlərdən qüvvətlənmişdir?

- elmin inkişafından
- ETT nəaliyyətlərinin tətbiqindən
- əhalinin artmasından
- istehlakın çoxalmasından
- ərazilərin daha çox mənimsənilməsindən

152 Müasir ekologiyanın quruluşuna daxil deyil:

- tətbiqi ekologiya
- bioekologiya

- riyazi ekologiya
- insan ekologiyası
- sosial ekologiya

153 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektı nədir?

- atmosfer
- flora və fauna
- ekoloji sistem
- ekoloji marketinq
- ekoloji lizinq

154 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ekologiyanın predmetini
- ekologiyanın amillərini
- ekologiyanın məqsədini
- ekologiyanın vəzifəsini
- ekologiyanın vahidliyini

155 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ətraf mühitin çirklənməsi
- materiyanın varlığı
- enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- təkamüllün növləri
- ekoloji hadisələrin varlığı

156 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ekosistemlərin quruluşu
- ərazilərin mənimsənilməsi
- mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq
- ekologiya sahəsində araşdırmalar aparmaq

157 Yer kürəsinin quru sahəsinin 97% hansı təsirlərə məruz qalmışdır?

- fiziki
- texnogen
- təbii
- kimyəvi
- antropogen

158 Müasir dövrdə ekolojiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsini işləmək
- ekoloji amillərin tətbiqi
- ekoloji qanunlara tabeçilik
- ekoloji anlamın araşdırılması
- ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək

159 Biosfer nədir?

- torpaq və atmosferdə canlı aləmin mövcud olduğu sahədir
- heyvanat aləminin mövcud olduğu sahədir
- bitki örtüyünün mövcud olduğu sahədir
- canlı orqanizmlərin özünün və izinin olduğu sahədir
- hidrosferdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahədir

160 Ekoloji təsirlərin təsnifatında hansı qruplar ayrılır?

- sistematik və biotik
- abiotik və biotik
- fundamental və sadə
- populyativ və analoji
- dağıdıcı və toplayıcı

161 XIX əsrin əvvəllərində meydana gəlmiş hansı sahə ekoloji təfəkkürün sonrakı inkişafı sayılır?

- biocoğrafiya
- geomorfologiya
- geologiya
- kartoqrafiya
- zoologiya

162 Ekologiyanın inkişafının 2-ci mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- XX əsrin əvvəlləri
- XVII əsrin sonu XIX əsrin əvvəlləri
- XIX əsrin 60-cı illərinə qədər
- XIX əsrin 60-cı, XX əsrin 50-ci illərinə qədər
- XX əsrin 50-ci illərindən XX əsrin sonuna qədər

163 İlk dəfə ekologiya elmini biologiyadan müstəqil bir sahə kimi ayıran və ona ekologiya adını verən kim olmuşdur?

- Q.Visotski
- A.Veketov
- K.Rulye
- Ernest Hekkel
- Q.Morozov

164 Ekoloji faktorlar neçə kateqoriyaya bölünür?

- üç
- iki
- beş
- altı
- dörd

165 Ekoloji faktorlara daxil deyil:

- canlı təbiət faktoru
- sistemli əlaqə
- abiotik
- biotik
- antropogen

166 Birinci dövrü faktorlara daxildir:

- yerin fırlanması, gündəlik işıq dəyişməsi
- su hövzələrinin təsiri
- atmosferin vəziyyəti
- sirkulyasiya prosesi

texnogen faktorlar

167 İkinci dövrü faktorlara daxildir:

- çirklənmə əmsalı
- temperatur, nəmlik, atmosfer çöküntüləri
- orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- cəmiyyətlə təbiətin münasibəti
- cansız təbiət faktoru

168 Yer üzərində abiotik faktorlardan olan günəş şüasının əhəmiyyətinə aiddir:

- əhəmiyyəti yoxdur
- təbiətin proseslərinə mane olur
- fotosintez prosesini yaradır
- elmin inkişafını təmin edir
- istilik enerjisi mənbəyi deyil

169 Ekoloji baxımdan ətraf mühitdə mövcud olan su məhdudlaşdırıcı fiziki faktorlardan biridir?

- noosferin strukturu
- atmosfərin sirkulyasiyası
- atmosfer havasının nəmliyi
- küləyin istiqaməti
- atmosferin quruluşu

170 Biosferin noosferə çevrilməsi təlimini hansı alim irəli sürmüşdü?

- fransız alimləri
- D.P.Marş
- V.İ.Vernadski
- A.P.Vinoqradov
- alman alimləri

171 Ekologiya tarixinin 3-cü mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- XX əsrin 50-ci illərindən bugünə qədər
- XX əsrin 50-ci illərinə qədər

- XIX əsrin əvvəlləri
- XIX əsrin 2-ci yarısı
- XVIII – XIX əsrlər

172 Müasir mərhələdə ekologiyanın inkişafı, canlı aləmin hansı qanunlarını öyrənməyi tələb edir?

- bioekoloji müxtəlifliyi
- ETT-nin nəaliyyətlərinin tətbiqini
- qlobal problemlərin həlli istiqamətlərini
- tədqiqatların birgə aparılmasını
- canlı aləmin sistemli əlaqəsi və fəaliyyətini

173 1840-cı ildə L.Libix ekologiyanın hansı qanununu yaratmışdır ki, hələ də o, öz əhəmiyyətini itirməmişdir?

- növlərin əmələ gəlməsi qanunu
- Maksimum qanunu
- Minimum qanunu
- Neytrallaşma qanunu
- fiziki təsirlər qanunu

174 Ekoloji faktor nəyə deyilir?

- ətraf mühitin çirklənməsi
- canlı orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- canlı orqanizmlərə təsir edən hər hansı bir mühit
- istehsala təsir göstərən amillər
- biosferin vəziyyəti

175 Canlı orqanizmlərin neçə faizi sudan ibarətdir?

- 50-55%
- 10-15%
- 20-30%
- 50-80%
- 30-40%

176 Orqanizmlərin birinin digərinin həyat fəaliyyətinə təsiri hansı faktordur?

- faktor deyil
- mühitin abiotik faktoru
- antropogen faktoru
- ətraf mühitin biotik faktoru
- xarici mühitə alışma faktoru

177 Minimum qanununun əsas mahiyyəti nədir?

- kənd təsərrüfatının ekstensiv inkişafı
- bitki və heyvan növlərinin artırılması yolları
- bitkilərin inkişafı elementlərin cüzi miqdarı ilə limitləşdirilir
- bitkilərin inkişafı üçün mineralların tətbiqi
- heyvandarlığın intensiv inkişafı

178 Ekoloji minimum ilə ekoloji maksimum arasındakı diapazon dəyanətlik həddi hansı qanuna aiddir?

- antropogen təsir qanunu
- minimum qanunu
- abiotik və biotik faktorlar
- tolerant qanunu
- bitkilərin varlığı qanunu

179 Təbii suların əsas çirkləndirmə mənbələri hansı istehsal sahələridir?

- Maşınqayırma sənayesi müəssisələri
- Qara və əlvan metallurgiya, kimya, neft, qaz, daş kömür, sellüloz, kağız sənayesi müəssisələri, kənd təsərrüfatı məhsulları emalı və məişət müəssisələri
- Energetika sənayesi
- Toxuculuq və trikotaj sənayesi
- Yeyinti sənayesi müəssisələri

180 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərərə təsir edir:

- Suyun kimyəvi tərkibi.
- Su sərfi.
- Çirkab suların həcmi.
- Yağıntıların miqdarı.
- Yağıntıların tərkibi.

181 Birbaşa üsulla nə hesablanır?

- sosial ödənişlər
- çirklənmədən dəyən zərər
- iqtisadi qiymətləndirmə
- sosial problemlər
- vergi ödənişlər

182 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- Mexanizasiyadan.
- Heyvanlarda məhsulun aşağı düşməsindən.
- Otlaq sahələrindən.
- Bitkilərin məhsuldarlığından.
- Əkin sahələrindən.

183 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır?

- Havada olan tozun həmindən.
- Havanın kimyəvi tərkibindən.
- Havanın təzyiqindən.
- Havaya atılan zərərli maddələrin həcmindən.
- Havanın tərkibində olan su buxarlarının həcmindən.

184 Her hektardan gələn gəlirlə torpağın dövriyyədən çıxması arasında asılılıq nədən ibarətdir?

- Heyvanların məhsuldarlığından
- Torpağın münbitliyindən.
- Bitkilərin növündən.
- dəyən zərərdən
- Bitkilərin məhsuldarlığından.

185 Bakı buxtasında torpağın neftlə doyma dərinliyi nə qədərdir?

- 30 metr
- 15 metr
- 25 metr
- 5-7 metr

20 metr

186 Cənubi Xəzərdə Ölü zona adlanan sahil sularında çirklənmə dərəcəsi nə qədərdir?

20-30 mq/e

10-15 mq/e

1,26 – 3,83 mq /e

8 – 10 mq /e

5-8 mq/e

187 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılıdır:

Meşələrdə ağacların diametrindən.

Meşələrin tərkibindən;

Meşələrin rütubət göstəricilərindən;

Ağacların boyundan;

Meşələrin çirklənmə sahəsindən;

188 Çirklənmə ilə bitkiçilik arasında asılılıq nədən ibarətdir?

Torpağın münbitliyindən.

Məhsulun maya dəyərindən.

Əkin sahələrindən.

bitkiçiliyə dəyən zərərdən

Məhsulun daşınma xərcindən.

189 Hansı variantda heyvandarlıq məhsulu aşağı düşür?

Mexanizasiyadan

zərər dəyəndə

Otlaq sahələrindən.

Bitkilərin məhsuldarlığından.

Əkin sahələrindən.

190 Su hövzələrində zəhərli maddələrin nisbi təhlükəlilik əmsalı nədən asılıdır?

Suyun kimyəvi tərkibindən

çirklənmədən dəyən zərərdən

- Su sərfindən;
- Su modulundan;
- Yağıntılardan

191 Çirkab suların flotasiya üsulu ilə təmizlənməsi necə həyata keçirilir?

- Sudakı çirkləndirici maddələrin pıxtalaşdırılması
- Çirkab suların süzgəclərdən keçirilməsi ilə
- Sudakı çirkləndirici maddələrin suyun səthinə qaldırılması ilə
- Sudakı çirkləndirici maddələrin kimyəvi reaksiyalara uğradılması ilə
- Çirkab sulardakı çirkləndirici maddələrin suyun dibinə çökdürülməsi ilə

192 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsinin təbii üsullarla təmizlənməyə nisbət üstünlükləri nədən ibarətdir?

- Su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması
- Torpağın məhsuldarlığının artmasında
- Çirkab suların tərkibində xəstəlik törədən mikrobların qalmasında
- Çirkab suların zərərsizləşdirilməsinin həyata keçirilməsi
- Biokimyəvi təmizlənmənin göllərdə həyata keçirilməsinin mümkünlüyü.

193 BMT – nin 1991- ci ildə Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində Dünya ölkələri hökumət başçılarının iştirakı ilə keçirdiyi ətraf mühit və inkişaf adlı konfransında qarşıya qoyulan əsas məsələ nədən ibarət olmuşdur?

- Çirkab suların istifadənin qadağan olunması
- Atmosferin çirklənməsinin qarşısının alınması
- Müasir su təmizləyici qurğuların yaradılması
- Hər bir dövlətin öz ölkə əhalisini təmizlənmiş içməli su ilə təmin etmə öhdəçiliyinin qəbul edilməsi
- Litosferin çirklənməsinin qarşısının alınması

194 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsindən sonrakı zərərsizləşdirilməsi üçün hansı qazdan istifadə olunur?

- Metan qazından
- Azot qazından
- Oksigen qazından
- Xlor qazından
- Karbon qazından

195 İstilik elektrik stansiyalarında soyutma prosesində istifadə olunan suyun yenidən hövzəyə qaytarılması suyun hansı çirklənməsi adlanır?

- təbii
- fiziki
- Kimyəvi
- termiki
- mexaniki

196 Müasir istilik elektrik stansiyalarında stansiyada soyutma prosesində işlədilmiş suyun temperaturunu azaltmaq üçün nə etmək lazımdır?

- Suyun soyudularaq məişətdə istifadə olunması
- İsti suyun məişətdə istifadə edilməsi
- İsti suyun kanal və sututarlarda soyudulması
- Soyuducu qurğularda suyun soyudulması
- Suyun qonşu müəssisələrlə istifadəyə verilməsi

197 Suyun orqanoleptik keyfiyyət göstəriciləri hansılardır?

- suyun göy rəngdə olması, dadının şit olması
- Rəngi, bulanıqlığı, dadı, iyi
- iyi, dadı, rəngi, şəffaflığı
- duzluluğu, yaşıl rəngə çalması, iy verməsi
- turşuluğu, duzsuzluğu, rənginin bulanıq olması

198 Sənaye müəssisələrində istifadə olunan su hansı keyfiyyətlərə malik olmalıdır?

- turşuluq dərəcəsi $pH 5 \leq 20$ olmalıdır.
- Yüksək minerallılığa malik olmalıdır
- Çirklənmiş su olmamalıdır
- İstehsal olunan məhsulun keyfiyyətinə mənfi təsir etməməlidir.
- duzlu su olmamalıdır.

199 Çirkab sular su hövzələrinə atılarkən hövzənin temperaturuna təsiri necə olmalıdır?

- Hövzədəki temperatur havanın temperaturundan $10^{\circ}C$ -dən çox artmamalıdır
- Hövzə suyunun temperaturu maksimal yay temperaturundan $30C$ –dən çox çatmamalıdır
- Hövzədəki suyun temperaturu $150C$ -dən çox artmamalıdır.
- Hövzədəki suyun temperaturu maksimal yay temperaturundan $10^{\circ}C$ –dən
- Hövzədəki suyun temperaturu artmamalıdır

200 Çirkab sulara bakterial çirklənmə hansı üsullarla aradan qaldırılır?

- Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi süzmə üsulu ilə aradan qaldırılır.
- Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi fiziki təmizlənmə üsulu ilə aparılır
- Çirkab sulara bakterial çirklənmədən təmizlənməsi mexaniki təmizlənmə üsulu ilə aparılır
- Çirkab suların bakterial çirklənməsi zərərsizləşdirmə - dezinfeksiya üsulu ilə aparılır
- Çirkab suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi aerasiya üsulu ilə aradan qaldırılır

201 Cənubi Xəzərdə Ölü zona sahil suları hansı şəhərlərin sahillərində yerləşir?

- İran ərazisindəki Ənzəli, Sari, Qorqan sahil suları
- Lənkəran, Salyan, Neftçala sahilləri
- Bakı, Türkmənbaşı və Çərəkən sahil suları
- Astara, Lənkəran sahil suları
- Ələt, Pirallahı sahil suları

202 Çirkab sulardakı ən kiçik hissəciklərin təmizlənmə üsulu hansı üsullardır?

- kimyəvi üsul.
- Diatomit süzgəclər üsulu
- Sızan qum layları üsulu
- çökdürülmə üsulu
- kiçik diametli süzgəclərdən süzmə üsulu

203 Çirkab suların minerallaşdırılması nədir?

- Çirkab sulardakı mexaniki qarışıqların tam təmizlənməsi
- Təmizlənməmiş suların duzların çıxarılması
- Çirkab sulardakı qarışıq maddələrin təmizlənməsi
- Çirkab suların duzların qismən çıxarılması
- Çirkab suların duzların həll olunmasını həyata keçirilən

204 Tərkibində yüksək miqdarda turşu və qələvi olan çirkab suların təmizlənməsi necə aparılır?

- Suların çökdürülməsi üsulu ilə
- Qələvilərin əlavə edilməsi ilə
- Neytrallaşdırıcı reagentlərlə
- Kimyəvi kooqulyasiya üsulu ilə

Mexaniki süzgəclərdən keçirmə üsulu ilə

205 Mexaniki qarışıqlarla çirkənmiş sular necə təmizlənir?

Kimyəvi təmizləmə üsulları ilə

Bioloji

Elektro - kimyəvi üsullarla

Yandırılmaqla

Suların cənlərdə durultması, çökdürülməsi və süzgəcdən süzülməsi üsulları ilə mexaniki qarışıqlardan təmizlənir.

206 Balıqçılıq təsərrüfatı sularında oksigen olan biokimyəvi tələbat necə olmalıdır?

9 mq/e

10 mq/e – dən çox

15 mq/e – dən çox

4 mq/e – dən az

6 mq/ e

207 Sututarlarla atılan çirkab sularında mineral qalıq nə qədər olmalıdır?

2500 mq/e

2000 mq/e

3000 mq/e

1000 mq/ e

1500 mq/e

208 Çirkab suların sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsi necə aparılır?

Çirkabların sorbentdə həll olunaraq təmizlənməsi ilə

Sorbentin su ilə kimyəvi reaksiyaya girməsi ilə

Çirkabların sorbentin səthinə hopdurulması

çirkabların sorbent təsiri ilə parçalanması ilə

Çirkabların sorbentlə udulması ilə

209 Dünyada şirin su ehtiyatlarının ən çox hissəsi hansı qitədə yerləşir?

Avstraliyada

Afrikada

- Asiyada
- Avropada
- Antraktidada

210 Çirklənmədən dəyən zərər bu üsulla hesablanır:

- Təcrübə
- Birbaşa
- Dolay
- Genetik
- Laboratoriya

211 Çirklənmədən dəyən zərər hesablanır:

- Təcrübi
- Dolay
- Emirik
- Tropik
- İqlim

212 Təsərrüfata dəyən zərər neçə hesablanır:

- Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi.
- Sənayə dəyən zərər kimi;
- Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
- Nəqliyyata dəyən zərər kimi;
- Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;

213 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərəyə təsir edir:

- Məhsulun həcmi.
- Məhsulun maya dəyəri;
- Torpağın münbitliyi;
- Çirkləndirici maddələrin həcmi;
- İqlim;

214 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- Çirklənən torpağın sahəsindən;
- Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən
- Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;
- Yem bazasının azalmasından;

215 Heyvandarlığa dəyən zərər asılı deyil:

- Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən.
- Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;
- Məhsulun satış qiymətindən;
- Bitkiçiliyə dəyən zərərdən;

216 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılı deyil:

- Meşələrin çirklənmə sahəsindən.
- meşələrdə sanitariya kəsmədən;
- Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
- Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
- Meşələrin böyümə sürətindən;

217 Torpağın dövriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılıdır:

- Heyvanların məhsuldarlığından
- Torpağın münbitliyindən.
- Bitkilərin növündən.
- Hər hektardan gələn gəlirdən.
- Bitkilərin məhsuldarlığından.

218 Torpağın dövriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılı deyil:

- Məhsulların satış qiymətindən
- Torpağın münbitliyindən;
- Hər hektardan gələn gəlirdən;
- Çirklənən torpağın sahəsindən;
- Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;

219 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərər asılıdır:

- Torpağın münbitliyindən.
- Məhsulun maya dəyərindən.
- Əkin sahələrindən.
- Çirklənmə sahəsindən.
- Məhsulun daşınma xərcindən.

220 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır:

- Suyun kimyəvi tərkibindən.
- Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalından.
- Su sərfindən;
- Su modulundan;
- Yağıntılardan

221 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərəyə təsir edir:

- Havanın təzyiqi.
- Havanın kimyəvi tərkibi.
- Havada olan su buxarının həcmi.
- Havada olan tozun həcmi.
- Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalı.

222 Empirik üsul nədir?

- iqtisadi göstəricidir
- ətraf mühitin mühafizə tədbirləri
- təbii resurs potensialıdır
- çirklənmədən dəyən zərər hesablanır
- ölçü vahididir

223 Heyvandarlıqda məhsuldarlığın aşağı düşməsi nədən asılıdır?

- Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- Çirklənən torpağın sahəsindən;
- Heyvandarlığa dəyən zərərdən
- Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;

- Yem bazasının azalmasından;

224 Dünyada şirin suyun ən çox işləndiyi sahə hansıdır?

- yaşıllaşdırma sahələri
 sənaye sahələri
 kənd təsərrüfatında suvarma
 Kommunal və məişət sahələri
 Elektrik enerjisi istehsalı sahələri

225 Bitkiçiliyə dəyən zərər nədən asılıdır?

- Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
 Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;
 Məhsulun satış qiymətindən;
 məhsuldarlığın aşağı düşməsindən
 Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən

226 Çirklənmədən dəyən zərər hansı üsulla hesablanır?

- tarixi,coğrafi,ənənəvi
 genetik,lokal,iqtisadi
 statistik,riyazi
 müxtəlif metodlar
 birbaşa,empirik,analitik

227 Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərin cəmi nə deməkdir?

- Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi
 Sənayəyə dəyən zərər kimi;
 Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
 təsərrüfata dəyən zərər
 Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;

228 Çirkləndirici maddələrin həcmi nəyə təsir edir?

- Məhsulun həcmi.
 Məhsulun maya dəyəri;

- Torpağın münbitliyi;
- Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərərə
- İqlim

229 Meşələrin böyümə sürəti ilə müşə təsərrüfatına dəyən zərər arasında hansı asılılıq var?

- Meşələrin çirklənmə sahəsindən
- meşələrdə sanitar kəsmədən;
- Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
- Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
- asılı olmadığından

230 Meşələrin çirklənmə sahəsi nə ilə uzlaşır?

- Meşələrin rütubət göstəricilərindən;
- Ağacların boyundan;
- Meşə təsərrüfatına dəyən zərərlə
- Meşələrdə ağacların diametrindən.
- Meşələrin tərkibindən;

231 Torpağın münbitliyinin dövriyyədən çıxması nədən asılıdır?

- Məhsulların satış qiymətindən
- dəyən zərərdən
- Hər hektardan gələn gəlirdən;
- Çirklənən torpağın sahəsindən;
- Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;

232 Dünya okean sularında həll olmuş qızılın miqdarı nə qədərdir?

- 40 mln ton
- 5 mln ton
- 20-30 mln ton
- 8-10 mln ton
- 3-4 mln ton

233 Dünyada xəstəliklərin və ölüm hadisələrinin neçə faizi içməli suyun çatışmamazlığından baş verir?

- Xəstəliklərin 5 % - i, ölüm hadisələrinin 1/20 hissəsi
- Xəstəliklərin 50% - i, ölüm hadisələrinin yarısı
- Xəstəliklərin 80% - i, ölüm hadisələrinin 1/3 hissəsi
- Xəstəliklərin 90% - i, ölüm hadisələrinin 3/5 hissəsi
- Xəstəliklərin 10% - i, ölüm hadisələrinin 1/10 hissəsi

234 Sənayedə ən çox su sərfiyyatı hansı ölkənin payına düşür?

- Fransanın
- Çin-in
- Avstraliyanın
- ABŞ – in
- Rusiyanın

235 Dünyada işlədilən suların neçə faizi su hövzələrinə qaytarılmazsa, bu ekoloji təhlükə hesab olunur?

- 25% - i
- 80% - i
- 50% - i
- 10% - i
- 40%- i

236 Dünya ölkələri üzrə il ərzində adambaşına düşən suyun miqdarı nə qədər olduqda bu göstərici kritik hədəf hesab olunur.

- 100 m³
- 600 m³
- 800 m³
- 1000 m³
- 1400 m³

237 Təbii suların əsas çirklənmə göstəriciləri nədir?

- Suda bağırsaq bakteriyalarının olması
- Suda həll olmuş oksigen miqdarının çox olması
- Oksigen biokimyəvi göstəricisinin çox olması
- Suda amonyakın nitratların, nitritlərin, neft və neft məhsullarının, sintetik səthi aktiv maddələrin ağır metalların olması
- Suda mikroorqanizmlərin olması

238 Dünyada açıq dənizə çıxışı olan 140 dövlətdən ne  dövlətdə neft və qaz çıxarılır?

- 90 dövlətdə
- 50 dövlətdə
- 100 dövlətdə
- 70 dövlətdə
- 180 dövlətdə

239 Su anbarlarının  irk nm sinin qarşısının alınması   n nələri etmək lazımdır?

- Təmizləyici qurğulardan keçməyən suların su anbarlarına tökülməsinə görə cərimə etmək
- Sənaye, kommunal-m i et müəssisələri, kənd təsərrüfat məhsullarının emal müəssisələrindən atılan çirkab suları təmizləyici qurğularda t mizl dikd n sonra su anbarlarına atmaq lazımdır.
- Texnoloji proseslərdə su sərfini azaltmaq
- təmizləyici qurğuların təkmilləşdirilməsi
- Təmizləyici qurğularda işlədilən kimyəvi reagentlərin miqdarını azaltmaq

240 Azərbaycandakı g ll rin sayı n  qədərdir?

- 50
- 500
- 120
- 250
- 200

241 G ll rin  irk nm sinin qarşısını almaq   n hansı işlər görülməlidir?

- doğru cavab yoxdur
- G ll r  axıdılan çirkab sularının təmizləyici qurğulardan keçirilməsi
- G ll r  axıdılan çirkab suların miqdarını maksimum azaltmaq
- G ll rin qurudulmasını mümkün qədər həyata keçirtmək
- G ll r  kəskin iyli maddələrlə  irk nm mi  suların axıdılmasını qanunla qadağan etmək

242 Xəzər dənizində su səviyyəsinin dəyişməsində əsas səbəbi hansı amil hesab olunur?

- Buxarlanmanın çox olması
- Hidroidlim amili
- Akademik M.A. Şilovun – geoloji nəzəriyyə amili

- Antropogen amillər
- Kosmik amillər

243 Xəzər dənizində qazıma işləri zamanı sutka ərzində dənizə axıdılan çirkab suların həcmi nə qədərdir?

- 40 m³
- 200-300 m³
- 150 – 200 m³
- 100-150 m³
- 50-100 m³

244 Xəzər dənizi buxarlanma nəticəsində ildə nə qədər su itirir?

- 1000 km³
- 500 km³
- 375 km³
- 800 km³
- 150 km³

245 Təbii rekreasiya ərazilərinə nələr aid edilir?

- dəniz,göl sahilləri
- yaşıllıq zonaları,qoruqlar,milli parklar
- çay sahilləri,çimərliklər, mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- meşə örtüyü,müalicəvi palçıq mənbələri

246 Okean suları biokütləsinin neçə mlrd t-u balıqlar və iri dəniz heyvanlarıdır?

- 1,5 mlrd t
- 3 mlrd t
- 4 mlrd t
- 5 mlrd t
- 2 mlrd t

247 Dünya okeanının təbii ehtiyatları neçə mlrd əhalini qida ilə təmin edə bilər?]

- 40-60 mlrd

- 10 mlrd]
- 15-20 mlrd
- 25-40 mlrd
- 30-50 mlrd

248 Hazırda dünyada içməli su ehtiyatı nə qədərdir?

- 8000 m³
- 10.000 m³
- 15.000 m³
- 20.000 m³
- 25.000 m³

249 hal-hazırda dünyada neçə növ faydalı qazıntı və neçə növ qiymətli daşlar mövcuddur?

- 250; 200
- 80; 100
- 100; 150
- 150; 250
- 200; 280

250 Təbii resursların iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- cəmiyyətin iqtisadi, sosial-ekoloji maraqları, texnoloji layihələrin hazırlanması, ekologiyalaşdırılmış iqtisadiyyat və s.
- ətraf mühitə təsiri, potensial problemlərin üzə çıxarılması, keyfiyyət amili və s.
- tənzimləmə mexanizmi, iqtisadi-ekoloji səmərəliliyi, ekstensiv inkişaf və s.
- hasilatın, emalın dəyəri, kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi və s.
- istehsal, istehlak, texnologiya, insanların sosial-iqtisadi inkişaf səviyyələri və s.

251 Faydalı qazıntı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- otlaq və çəmənliklər, meşə və kolluqlar əkin sahələri.
- ətraf mühitdə baş verən dəyişmələr (torpaq və bitki deqradasiyası)
- təbii-texniki şəraitin, hidroloji rejimin və tektonik rejimin pozulması
- tədrici landşaft dəyişiklikləri (seysmik aktivləşmə və s.)
- təbii şəraitdə əmələ gələn mineral və süxurlar (cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin edən)

252 Okean sularında neçə mlrd. ton biokütlə vardır?

- 50 mlrd t
- 10 mlrd t
- 20 mlrd t
- 40 mlrd t
- 30 mlrd t

253 Təbii ehtiyatlar anlayışının məzmunu, əhəmiyyəti və təsnifatı haqqında hansı alimlərin xüsusi tədqiqatları vardır?

- Reymers N.F., Zudin E.Q., Serov Q.P.
- Brodskiy A.K., Boqolyubova C.A.
- Aslanov N.Q., Bayramov Y.M.
- Runov T.Q., Boekova İ.N, Nefedoza T.Q.
- Qerasimov İ.P, Sauşkin Y.T., Mints A.M.

254 Təbii ehtiyatların maddi tərkibi nədən asılıdır?

- məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsindən və cəmiyyətin təbiət haqqında elmi biliyindən
- təbii varlığın istifadəsinin texniki imkanından
- təbii ehtiyatlardan istifadənin iqtisadi səmərəsindən
- təbii ehtiyatların xassələrinin öyrənilmə səviyyəsindən
- təbii komplekslərin daxili və ərazi əlaqələrindən

255 Təbii ehtiyatlar istifadə formasına görə neçə qrupa ayrılır?

- 6
- 3
- 2
- 4
- 5

256 Boş süxur nəyə deyilir?

- faydalı qazıntıni örtən və onun daxilində qat və damar şəklində olan sahələr.
- əvəz edilən və əvəzi olmayan sərvtələr
- hələlik antropogen təsirə az məruz qalan sahələr
- müalicəvi palçıq mənbələri
- çoxillik əkmə sahələrindən yuyulan torpaqlar

257 Faydalı qazıntı yatağı nəyə deyilir?

- yer təbəqəsinin müxtəlif hissələrində təbii halda toplanmış faydalı qazıntılar
- filizlərin zənginləşdirilməsində istifadəsində iştirak edən zərərli komponentlər
- antropogen təsir ilə əlaqədar olaraq ətraf mühitin çirklənmiş sahələri
- rütubət tutumundan asılı olmayaraq torpağın dərin şumlanmış hissələri
- istifadədə olan torpaqların aqro-texniki üsullarla becərilmiş sahələri.

258 Sənaye kondisiyası dedikdə nə başa düşürsünüz?

- yeni yataqların mənisənilməsi, ümumi geoloji ehtiyatların kəşf olunub istehsal astanasında dayanması, istehsalın mürəkkəbliyi.
- sənayenin mineral xammala olan tələbatı
- xammal bazasının ölkə üzrə ehtiyatı
- kəşfiyyat zamanı faydalı qazıntı yataqlarının sənaye əhəmiyyətli qrupları
- mineral xammalın minimal ehtiyatı, faydalı və zərərli komponentlərin istismara xələl gətirməyən miqdarı

259 Mineral reursların istehlakı hər il neçə % artır?

- 5%
- 1%
- 2%
- 3%
- 4%

260 Yanacaq faydalı qazıntılar əsasən hansı sahələrdə cəmlənmişlər?

- şimal yarımkürəsində.
- platformaların qədim kristallik qalxanlarında
- geosinklinal-orogen qurşaqlarda
- qədim platformaların kənar və daxili əyilmələri sahələrində
- müxtəlif tektonik zonalarda

261 Dünya kömür ehtiyatı və istifadəsi neçənci ildən öyrənilib?

- 1932
- 1900
- 1910
- 1914

1924

262 Dünyanın geoloji kömür ehtiyatı nə qədərdir?

- 5,2 trln t – 7 trln. t
- 10 trln t – 17 trln. t
- 14,8 trln t – 30 trln. t
- 17,2 trln t – 22 trln. t
- 8 trln t -10 trln. t

263 Kömür ehtiyatının neçə %-dən çoxu şimal yarımkürəsində cəmlənmişdir?

- 90%-dən çox
- 50%-dən çox
- 70%-dən çox
- 35%-dən çox
- 85%-dən çox

264 Müasir dövrdə təbii şəraitin sürətlə dəyişməsinin qarşısını almaq üçün nə etmək lazımdır?

- təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan effektdə görə qiymətləndirilmə aparılmalıdır.
- təbii şərait imkanlarını elmi cəhətcə əsaslandırmaq və təbii müvazinəti gözləmək lazımdır
- təbii ehtiyatları təsərrüfata yararlıq cəhətdən qiymətləndirmək lazımdır
- təbii ehtiyatların cəmlənməsi, keyfiyyət tərkibi, məhsul hasilatına çəkilən xərclər və s. hesablanmalıdır
- nəqliyyat şəraiti, ətraf mühitin mühafizəsi imkanları, xeyirli istehlak xüsusiyyətləri və s. nəzərə alınmalıdır

265 Təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşürsünüz?

- cəmiyyətin tələbatının ödənilməsində xidmət edən təbii elementlərdir
- bəşəriyyətin sosial-iqtisadi inkişafıdır
- təbii resursların müxtəlif növlərinə olan tələbatdır
- təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vaxt
- təbii resursların qiymətli və xeyirli istehlak xüsusiyyətlərinin pulla ifadəsidir

266 Təbii resursların renta metodu necə aparılır?

- təbii resursların istifadə olunma xüsusiyyətlərinə görə qiymətləndirilir.
- təbii resursların istifadəsinə çəkilən xərclərə görə aparılır

- təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan xeyirə görə qiymətləndirilir
- ayrıca təbii resurslardan alınan effəktə görə qiymətləndirilir
- təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vəsaitə görə aparılır

267 Dəniz və okeanların dibindən hər il neçə mln. ton neft çıxarılır?

- 300mln.ton
- 200mln.ton
- 400mln.ton
- 700mln.ton
- 150 mln.ton

268 Uranın potensial ehtiyatı dünya üzrə nə qədərdir?

- 12mln.t
- 4 mln.t
- 6 mln.t
- 8mln.t
- 10mln.t

269 Bəcərilən torpaq sahələri ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- 11%
- 7%
- 8%
- 9%
- 10%

270 Təbii otlaq və çəmənlik sahələrinə görə hansı ölkə üstünlük təşkil edir?

- Misir
- ABŞ
- Hindistan
- ÇXR
- Avstraliya

271 Təbii resurslar nəyə deyilir?

- cəmiyyətlə təbiəti əlaqələndirən amillərdir.
- ətraf mühitin xassələrinin məcmusudur
- qeyri-maddi istehsal sahələrində zəruri olan komponentlərdir
- cəmiyyətin tələbatının ödənilməsi üçün istifadə olunan təbii elementlərdir
- insanın həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdir

272 Geoloq alimlərin hesablamalarına görə,neft-qaz yataqları dünyanın neçə mln.kv.km-ni tutur?

- 83mln.kv.km
- 40 mln kv.km.
- 50 mln.kv.km.
- 62mln.kv.km
- 77mln.kv.km

273 Nəhəng neft hövzələrinin hər birində neft ehtiyatı nə qədərdir?

- 450 mln. ton
- 50 mln. ton
- 80 mln. ton
- 100 mln. ton
- 500 mln. ton

274 Səhralar sünyanın neçə mln. kv.km. sahəsini tutur?

- 8mln.kv.km
- 4 mln.kv.km.
- 5mln.kv.km
- 6mln.kv.km
- 7mln.kv.km

275 Su resurslarının cəmi neçə faizi içmək üçün yararlıdır?

- təqribən 5%-i
- təqribən 1%-i
- təqribən 12%-i
- təqribən 3%-i
- təqribən 4%-i

276 Yer kürəsinin ümumi su ehtiyatı neçə mln.kub km-dir?

- 1418 mln kub km
- 1015 mln.kub km.
- 1124 mln.kub km.
- 1271 mln.kub km
- 1386 mln.kub km

277 Ümumi su ehtiyatının neçə %-i Dünya okeanının duzlu sularının payına düşür?

- 59,3%
- 70%
- 81,2%
- 96,4%
- 68%

278 Dünyada suyun əsas istehlakçısı hansı sahədir?

- kənd təsərrüfatı
- sənaye sahələri
- məişət təsərrüfatı
- mənzil-kommunal təsərrüfatı
- meşə təsərrüfatları

279 Bioloji ehtiyatlar baxımından dünyada nə qədər bitki;agac və kol növləri məlumdur?

- 500 mindən çox;30 mindən artıq
- 100 mindən çox;10 mindən artıq
- 200 mindən çox;20 mindən artıq
- 300 mindən çox;25 mindən artıq
- 400 mindən çox;28 mindən artıq

280 Şimal meşə qurşağının ən böyük meşə sahələri hansı ölkələrin ərazisindədir?

- ÇXR,Yaponiya,Vyetnam
- Afrika.Nepal,Haiti
- Zair,Hindistan,Venesuela
- RF,Kanada,ABŞ

Fransa,İtaliya,Niderland

281 Mintsə görə maddi istehsal ehtiyatlarına nələr aiddir?

- atom enerjisi və planetar enerji mənbələri.
- sənaye və kənd təsərrüfatında istifadə olunan ehtiyatlar
- əhalinin həyat vasitələri kimi istifadə etdiyi ehtiyatlar
- idman, istirahət, müalicə və s. istifadə olunan ehtiyatlar
- bitki və fauna ehtiyatları

282 Müxtəlif məqsədli istifadə olunan ehtiyatlarda rəqabət xassəli hansı sahələri (sahəni) göstərmək olar?

- ixtisaslaşdırılmış sahələr
- doğru cavab yoxdur
- kommunal-təsərrüfat sahəsini
- əkin sahələrini
- geoloji-kəşfiyyat sahələrini

283 Təbii şərait dedikdə nə başa düşürsünüz?

- günəş, geotermal, külək və s. enerjisi
- aqroiqlim, rekreasiya, istifadə olunan potensial resurslar
- təbii resurslar bolluğu, əhalinin əmək vərdişi, dəniz dalğalarının enerjisi və s.
- coğrafi mövqe, iqlim, daxili sular, relyef vəs.
- xammal və enerji bazası, təbii komponentlər

284 Faydalı qazıntıların istismarı və emalı zamanı ətrafa milyonlarla ton bərk tullantı atılmasına baxmayaraq,onların yalnız neçə %-i istifadə olunur?

- 18-20%
- 4-5%
- 7-8%
- 10-12%
- 14-16%

285 Birbaşa istifadə oluna bilən alternativ enerji mənbələri hansılardır?

- yeraltı isti su və ya buxar-su qarışığı
- dağ süxurlarının daxili istiliyi

- uran
- neft
- qaz

286 Otlaq və çəmənliklər ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- 24%
- 10%
- 15%
- 18%
- 22%

287 Dünya torpaq fondunun ümumi sahəsini göstərin:

- 15,1 mlrd. ha
- 14,9 mlrd. ha
- 17,1 mlrd. ha
- 20 mlrd. ha
- 12,3 mlrd. ha

288 Hansı ölkələr daha çox becərilən torpaq sahələrinə malikdir?

- Fransa, Norveç, Sinqapur, Belçika və s.
- Afrika, Braziliya, Yaponiya, Qatar
- Avstraliya, Türkmənistan, Anqola
- Niderland, Monqolustan, Misir, Əlcəzair
- ABŞ, Hindistan, RF, ÇXR, Kanada və s.

289 Dünya ölkələri arasında daha çox kömür ehtiyatına malikdir ?

- CAR, Niger, Braziliya
- MDB ölkələri, ABŞ, ÇXR
- Avstraliya, Yaponiya, İslandiya
- Kanada, Namibiya
- Cənubi Kolorniya, Meksika və İran körfəzi ölkələri

290 Dünya okeanının bioloji resursları bəşəriyyətin heyvan zülalına olan tələbatının neçə %-ni ödəyir?

- 25%
- 15%
- 8%
- 10%
- 20%

291 Dünyanın nəhəng qaz hövzələrində ümumi ehtiyatın neçə faizi cəmlənmişdir?

- 80%
- 85%
- 90%
- 70%
- 60%

292 Potensial sərvətlər dedikdə nə başa düşürsünüz?

- təkrar emaldan keçən resurslardır
- hazırda istifadə olunmayan yaxud cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlərdir.
- çoxməqsədli istifadə xarakterinə malik ehtiyatlardır
- tərkibi mürəkkəb olmayan, eyni tərkibli sərvətlərdir
- cəmiyyətin müəyyən inkişaf mərhələsində insanı əmək və istehsal prosesinə cəlb edən sərvətlərdir

293 İqtisadi resurs nəyə deyilir?

- ətraf mühitin keyfiyyət normatividir
- tullantıların əmələ gəlməsinin texniki azaldılmasıdır
- təbii ehtiyatlardan və enerjiden səmərəli istifadədir.
- istehsalda bir neçə dəfə şəklini dəyişmiş xammaldır
- məhsulun və enerjinin istehsal üsuludur

294 Aşağıda təbii ehtiyatlar haqqında məlumat verilmişdir. Bunlardan hansı cavab düzgün deyil?

- Faydalı qazıntı yataqlarının kəşfi, onların çıxarılması və zənginləşdirilməsi ilə məşğul olan sənaye sahələrinə mədən sənayesi
- Təbii halda toplanmış faydalı qazıntıya təbii ehtiyat deyilir
- Yer qatlarındakı mineral xammalın miqdarına onun ehtiyatı deyilir
- Təbii şəraitdə əmələ gələn və cəmiyyətin müxtəlif tələblərin təmin etməyə lazım olan mineral və süxurlara faydalı qazıntı deyilir
- Faydalı qazıntıyı örtən və onun daxilində qat və damar şəkilində olan süxurlara boş süxurlar deyilir

295 Təbii halda toplanmış faydalı qazıntıya təbii ehtiyat deyilir

- Hazırda istifadə olunmayan və ya cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlər
- Günəş və külək enerjisi
- Karbohidrogenlər
- Su ehtiyatları
- Balıq ehtiyatları

296 Real ehtiyatlara aid edilən komponentlər hansılardır?

- Neft, qaz ehtiyatları
- Təbii-resurs potensialı
- İqlim və kosmik resurslar
- Dəmir filizi
- Əmək və istehsal prosesinə cəlb olunanlar

297 İl ərzində Yer səthinə nə qədər günəş enerjisi daxil olur?

- 1.56×10^{11} kvt.saat
- $1,12 \times 3^{10}$ kvt.saat
- $1,24 \times 4^{11}$ kvt.saat
- $1,37 \times 5^{12}$ kvt.saat
- $1,37 \times 5^{12}$ kvt.saat

298 Dəniz suyunun başlıca resurslarından biri hansı ehtiyatdır?

- uran
- brom
- kükürd
- maqnezium
- xörək duzu

299 Küləyin enerji potensialının neçə faizi texniki istifadəyə tam yararlıdır?

- 3%
- 1,5%
- 1,1%
- 0,8%

2,3%

300 Məlumatlara görə,neolit inqilabi dövründə yer kürəsində meşələrin ümumi sahəsi nə qədər olmuşdur?

- 48 mlrd ha
 75 mlrd.ha
 63 mlrd.ha
 50 mlrd.ha
 80 mlrd ha

301 Son 10 illiklərdə ətraf mühitə çirkləndiricilərin atılması nəticəsində ozon müdafiə qatı neçə faiz nazıqləşmişdir?

- 5%
 3%
 2%
 1%
 4%

302 MDB ölkələri içərisində uran istehsalı və ixracına görə hansı dövlət fərqlənir?

- RF (Rusiya)
 Azərbaycan
 Belarus
 Ukrayna
 Türkmənistan

303 Havaya atılan zərərli maddələrin həcmi nədən asılıdır?

- Havada olan tozun həmindən.
 çirklənməyə dəyən zərərdən
 Havanın təzyiqindən.
 Havanın kimyəvi tərkibindən.
 Havanın tərkibində olan su buxarlarının həcmindən.

304 Su hövzələrinin çirklənməsindən çirkab suların həcmi nədən asılıdır?

- Suyun kimyəvi tərkibi.
 Yağıntılardan miqdarı.

- su hövzələrinə dəyən zərərdən
- Su sərfi.
- Yağıntılının tərkibi.

305 Zərərli maddələrin nisbi nisbi təhlükə əmsalı nəyə təsir edir?

- Havanın təzyiqi.
- Havada olan tozun həcmi.
- Havada olan su buxarının həcmi.
- Havanın kimyəvi tərkibi.
- atmosferin çirklənməsindən dəyən zərəre

306 Fəal çirklənmə zolaqları hansı ölçü ilə xarakterizə olunur?

- 20 h
- 2 h
- 10 h
- 50 h
- 8 h

307 Qanunpozucu tərəfə qarşı inzibati, məcbureddici tədbirlər sistmi nə adlanır?

- nəzarətlər
- sanksiyalar
- ödənişlər
- subsidiyalar
- vergilər

308 Dövlətlərin qarşısında duran ekoloji hüquqi məsuliyyət hansıdır?

- ekoloji və texniki
- maddi və mənəvi
- siyasi və maddi
- hüquqi və şəxsi
- kəmiyyət və keyfiyyət

309 Maddi məsuliyyətin formalarına aid deyil:

- restovrasiya
- substitusiya
- subsidiya
- təzminat
- restitusiya

310 Stokolm konfransının əsas məqsədi nədən ibarət idi?

- əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu
- təbiəti qorumanın hüquqi məsələlərinə baxıldı
- çirkləmə mənbələrinə qarşı sanksiyalar müəyyən etdi
- ətraf mühitin mühafizəsi haqqında bəyanat qəbul etdi
- əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu

311 BMT-nin Baş Asambleyası tərəfindən təsdiq edilmiş və 28 oktyabr 1988-ci ildə çıxarılmış qətnamə necə adlanır?

- ümumdünya təbiət xartiyası
- beynəlxalq ekologiya xartiyası
- ümumdünya təbiət günü
- beynəlxalq təşkilatların birliyi
- beynəlxalq ekologiya günü]

312 ətraf mühit məsələsi üzrə BMT-nin konfransı nə vaxt və harada keçirildi?

- 1972-ci il Stokolmda
- 1978-ci il Berlində
- 1975-ci il Moskvada
- 1970-ci il Romada
- 1965-ci il Osloda

313 5 iyun Beynəlxalq ətraf mühitin mühafizəsi günü hansı konfransda elan edilmişdir?

- Berndə
- Madriddə
- Stokolmda
- Kiotoda
- Ottavada

314 1973-ci ildə BMT tərəfindən ətraf mühitin qorunması və təbii sərvətlərə münasibət sahəsində qəbul edilmiş program nə adlanır?

- VMO
- YUNEP
- YUNESKO
- FAO
- VOZ

315 60-cı illərdə qlobal problemlərə aid edilmirdi:

- aclıq problemi
- sərhədlərin qorunması
- ozon təbəqəsinin dağılması]
- əhali artımı
- su hövzələrinin qorunması

316 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir?

- vahid qlobal əməkdaşlığın göstəriciləri
- dövlətlərin birgə fəaliyyətinə daxil olan
- ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan
- dövlətlərin səlahiyyətindən kənar olan
- hüquqi şəxslərin səlahiyyətlərinə daxil olan

317 Vahid ekoloji məkan hansı zərurətdən yaranmışdır?

- əhəlinin artan tələbatı
- ətraf mühitin qorunması ümumbəşəri xarakterlidir
- mühitə müdaxilə həddən artıq çoxdur
- ətraf mühit qorunması iqtisadiyyatın bir hissəsidir
- təbii resurslar daha çox istismar olunur

318 1962-ci ildə BMT-nin XVII Baş Məclisində hansı qətnamə qəbul edildi?

- atmosfer havasının qorunması
- dünya okeanının qorunması
- ekoloji inkişaf və təbiətin mühafizəsi
- təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə

dövlətlərin birgə fəaliyyəti

319 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir:

- Dövlətin qüdrətini əks etdirən
- əhəlinin mənafeyini müdafiə edən
- dövlətin ümumi mənafeyinə müdafiə edən
- dövlətin daxili səlahiyyətinə aid olan
- ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olmayan

320 Ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan kateqoriyaya aid deyil:

- köçəri heyvan növləri
- əhəlinin sağlamlıq problemləri
- yaxın kosmos
- atmosfer hövzəsi
- dünya okeanı Antraktida

321 Aktual hesab edilən təhlükəsizlik problemlərindən biri:

- Sənaye
- İstilik
- ekoloji
- demoqrafik
- Beynəlxalq

322 Ətraf mühitin qorunması üzrə əməkdaşlığın ilk dövrlərində yaranan təşkilat hansıdır?

- təşkilat formalaşmamışdır
- 1950-ci ildə Rusiya, Ukrayna təşkilatı
- 1970-ci ildə Avropa birliyi təşkilatı
- 1960-cı ildə "Ekologiya" təşkilatı
- 1968-ci ildə "Roma Klubu" təşkilatı

323 Roma Klubu hansı statusla fəaliyyət göstərmişdir?

- beynəlxalq qeyri-dövlət təşkilatı
- Xalqların koordinasiya edilmiş birlikləri

- Yerli tənzimləyici qurumlar
- BMT-nin rəsmi təşkilatı
- İctimai-hüquqi təşkilat

324 əhalinin ekoloji problemlərinin həlli üçün əsas kriteriya hansıdır?

- Elmi-texniki tərəqqi
- cəmiyyətin birgə səyi nəticəsində təminat
- problemim qarşısının alınması metodları
- problemin ayrılıqda həlli
- İqtisadiyyatın inkişafı

325 Roma klubu nun əsas məqsədi nədən ibarət olmuşdur?

- insanla təbiət arasındakı qarşılıqlı əlaqəni öyrənmək
- insanların həyat tərzini öyrənmək
- istehsalə yeni texnika və texnologiyanın tətbiqi
- təbiətdə baş verən hadisələri öyrənmək
- təbii resursların yerləşməsini öyrənmək

326 ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində bynəlxalq əməkdaşlıq sənəddə öz əksini tapır?

- Hüquqi sənədlərdə
- Roma bəyannaməsində
- Helsinki konfransında
- Kioto protokolunda
- Stokolm bəyannaməsində

327 YUNESKO-nun təbiətin qorunması sahəsində fəaliyyət istiqamətidir:

- müvafiq siyasətin həyata keçirilməsi
- təbiət abidələrinin uçotu və mühafizəsinin təşkili
- təbii ehtiyatların rentabellik məsələsi
- təbii ehtiyatlardan səmərəli və kompleks istifadəsi
- dünyada tullantısız və aztullantılı istehsalları yaratmaq

328 BMT-nin ətraf mühitin mühafizəsi nizamnaməsinin məqsəd və vəzifələrinə aid edilmir:

- sosial və iqtisadi problemlərin həlli
- əhəlinin yaşayış səviyyəsinin yüksəldilməsi
- insan hüquqlarının qorunması
- dünya sərvətlərinin mənimsənilməsi
- sağlamlığın qorunması

329 1948-ci ildə yaranmış və qərargahı Parisdə yerləşən təşkilat hansıdır?

- YUNESKO
- VOZ
- VMO
- FAO
- YUNEP

330 YUNEP-in idarəçilik şurasının səlahiyyətlərinə aid deyil:

- ətraf mühit haqqında informasiyaların beynəlxalq aləmə çatdırılması
- təbiəti mühafizə proqramlarına rəhbərlik
- müvafiq siyasətin həyata keçirilməsinə tövsiyələr vermək
- beynəlxalq əməkdaşlığa yardım
- ayrı-ayrı dövlətlərdə idarəçilik orqanlarının təşkili

331 YUNEP-in səlahiyyətlərinə daxil deyil:

- çay hövzələrinə birgə istifadəyə nəzarət
- qlobal informasiya şəbəkəsinə
- ekoloji zərərin pulla ifadəsi
- ətraf mühitin mühafizəsinə monitorinq
- zəhərləyici kimyəvi maddələrin qeydiyyatı

332 YUNESKO hansı proqram həyata keçirir?

- beynəlxalq təhsil problemi
- istehsal və istehlak
- insan və biosfer
- əhəli və istehsal
- atmosferdə baş verən proseslər

333 MAB adlanan, 100-dən artıq dövlətin iştirak etdiyi müxtəlif istiqamətli proqram nə vaxt yaranıb və necə adlanır?

- 1975-ci ildə “Ekoloji təhlükəsizlik”
- 1970-ci ildə “İnsan və hidrosfera”
- 1965-ci ildə “Hidroloji onillik”
- 1960-cı ildə “Rütubətli tropika”
- 1972-ci ildə “Ətraf mühit və sağlamlıq”

334 Tropik və subtropik ekosistemlərinin ekologiyasına insanların əmək fəaliyyətinin təsiri hansı proqramın tərkib hissəsidir?

- insan və hidrosefra
- hidroloji proqram
- demoqrafik partlayış
- insan və ətraf mühit
- tədqiqat proqram

335 Bir qəzada həlak olmuş insanların sayı ilə bu qəzanın ehtimalı arasındakı nisbəti riskin hansı kateqoriyasıdır?

- Ekoloji risk
- Məqbul risk
- Sosial risk
- Fərdi risk
- Sıfır və məqbul risk

336 Faktiki və mümkün ola bilən sosial və iqtisadi zərər ekoloji riskin hansı göstəricisidir?

- Ekoloji ziyan göstəricisidir
- İtki göstəricisidir
- Sosial zərər göstəricisidir
- Sosial – iqtisadi ziyan göstəricisidir
- İqtisadi ziyan göstəricisidir

337 Aşağıdakı ifadələrdən hansı ekoloji riskin əsas kəmiyyət göstəricilərinə aid deyil?

- Sosial zərər
- İtki termini
- Ətraf mühitin qorunması
- İqtisadi ziyan

Sosial-iqtisadi ziyan

338 Ekoloji riskin göstəricisinə daxil deyil:

- təhlükəli amillərin yaranması ehtimalı
- itkinin miqdarı
- itkinin kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri
- itkinin yaranması ehtimalının qeyri-müəyyənliyi
- itkinin miqdarının qeyri-müəyyənliyi

339 Müəssisədə istifadə olunan resurslar və onların ətraf mühitə təsiri hansı texniki-normativ sənəddə göstərilir?

- dəzgahların pasportunda
- şəhər pasportunda
- vətəndaş pasportunda
- avadanlıqların pasportunda
- ekoloji pasportunda

340 Qabaqcadan qarşısı alınma bilməyən ekoloji hadisələrin əmələ gəlməsi necə adlanır?

- maddi risk
- ekoloji risk
- iqtisadi risk
- sosial risk
- əmək riski

341 Quru mexaniki toztutucularda tozların çökməsi hansı prinsiplərə əsaslanan toztutucularda təmizlənir?

- qravitasiya, rəqsetmə, fırlanma
- qravitasiya, mərkəzdənqaçma, ətalət
- mərkəzdənqaçma, fırlanma, irəliləmə
- fırlanma, rəqs etmə, itələmə
- qravitasiya, ağırlıq, yerdəyişmə

342 Tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda o hansı metodla təmizlənir?

- piroliz metodu ilə
- termiki metodla

- fiziki metodla
- kimyevi metodlarla
- mexaniki metodla

343 Avtomobilin tullantısı olan işlənmiş qazların tərkibindəki N₂O və CO qazlarının günəş şüalarının təsiri ilə fotokimyəvi reaksiyaya daxil olması nəticəsində hansı növ smog hadisəsi yaranır?

- qələvi smog
- turşulu smog
- tosgen smogu
- adi smog
- fotokimyəvi smog

344 Sənaye şəhərlərində yer səthindən 200-300 m hündürlükdə temperatur inversiyasının yaranması nəticəsində hansı növ smog yaranır?

- tosgen smogu
- adi smog
- London smogu
- fotokimyəvi smog
- Los-Anceles smogu

345 Bütün sənaye şəhərlərində havanın çox çirklənməsi nəticəsində hansı hadisə baş verir?

- yanğın hadisəsi
- buzlaşma hadisəsi
- işıqlanma hadisəsi
- smog hadisəsi
- buxarlanma hadisəsi

346 Atmosferi çirkləndirən ikinci dərəcəli tullantılar hansı proseslər nəticəsində törənən maddələrdir?

- fiziki-kimyəvi proseslərdən
- kimyəvi-akustik proseslərdən
- fotokimyəvi-mexaniki proseslərdən
- mexaniki-kimyəvi proseslərdən
- optik-akustik proseslərdən

347 Oksigen atmosfer havasının necə faizini təşkil edir?

- 23, 5%-ni
- 17, 3%-ni
- 18, 9%-ni
- 20, 95%-ni
- 70, 0,5%-ni

348 Temperaturun dəyişməsinə görə atmosfer neçə təbəqəyə bölünür?

- ozonosfer, hidrosfer, aerosfer, biosfer, termosfer
- troposfer, strotosfer, mezosfer, termosfer, ekzosfer
- troposfer, ekzosfer, ionosfer, noosfer, biosfer
- stratosfer, ozonosfer, ekzosfer, biosfer, noosfer
- noosfer, biosfer, mezosfer, troposfer, ionosfer

349 Sabit şəkildə atmosfer havasının tərkib hissəsini əsasən hansı qazlar təşkil edir?

- NO, Cl₂, C_xH_x, CO₂, He, Ar, O₂ və s.
- H₂, CO, CO₂, NO, N₂O, Cl, Ar və s.
- O₃, SO₃, H₂, CO, NO_x, CO₂ və s.
- Fe, Al, Zn, Hg, Co₂, CO, NO₂ və s.
- N₂, O₂, CO₂, NO₂, Cr₂, He, Ar və s.

350 Tullantı qazları təmizləmək üçün hansı kimyəvi üsullardan istifadə edilir?

- mexaniki, bioloji yandırma təmizləmə üsullarından
- termiki, bioloji çökdürmə təmizləmə üsullarından
- absorbsiya, adsorbsiya, katalitik təmizləmə üsullarından
- bioloji, fiziki, mexaniki təmizləmə üsullarından
- yandırma, buxarlandırma, bioloji təmizləmə üsullarından

351 Yer kürəsini əhatə edən müxtəlif qaz qatlarından ibarət olan müəyyən qalın-lıqlı təbəqə necə adlanır?

- biosfer adlanır
- ozonosfer adlanır
- hidrosfer adlanır
- atmosfer adlanır
- litosfer adlanır

352 Azot atmosfer havasının neçə faizini təşkil edir?

- 75-77%-ni
- 70-72%-ni
- 78-80%-ni
- 70-72%-ni
- 58-60%-ni

353 Havada qazların, bərk və maye halında olan müxtəlif maddələrin, həmçinin radioaktiv maddələrin canlı orqanizmlərin həyat şəraitinə mənfi təsir edə biləcək miqdarda olmasına nə deyilir?

- suyun çirklənməsi deyilir
- suyun çirklənməsi deyilir
- atmosfer çirklənməsi deyilir
- litosfer çirklənməsi deyilir
- ozon qatının çirklənməsi deyilir

354 Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır?

- duzlu çirklənmə adlanır
- turşulu çirklənmə adlanır
- aerosol çirklənmə adlanır
- qələvili çirklənmə adlanır
- buxarlı çirklənmə adlanır

355 Hansı müəssisələr atmosferi aeroxolla çirkləndirən əsas mənbələr hesab olunur?

- yeyinti müəssisələri
- metallurgiya müəssisələri
- neft emalı müəssisələri
- kimya müəssisələri
- elektrik enerjisi istehsal edən müəssisələr

356 Atmosferi çirkləndirən aeroxollar içərisində hansı birləşmə xüsusi yer tutur?

- kükürlü birləşmə
- natriumlu birləşmə
- karbonlu birləşmə

- azotlu birləşmə
- qurğuşunlu birləşmə

357 Atmosfer çirkləndiricilərini neçə qrupa ayırırlar?

- birinci və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər
- ilkin və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər
- tozlu və aeroxollu çirkləndiricilər
- qumlu və tozlu çirkləndiricilər
- turşulu və qələvili çirkləndiricilər

358 Avtomobil nəqliyyatı tərəfindən atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq-la hansı növ smogun əmələ gəlməsinin qarşısını almaq olar?

- fotokimyəvi smog
- turşulu smog
- tosgenli smog
- adi smog
- qələvi smog

359 Ozon ilk dəfə kim tərəfindən kəşf edilmişdir?

- Faradey tərəfindən
- Lomonosov tərəfindən
- Marum tərəfindən
- Darvin tərəfindən
- Landau tərəfindən

360 Tərkibində karbohidrogenlər olan tullantı qazları katalitik təmizləmə üsulu ilə təmizləyən zaman hansı katalizatorlardan istifadə edilir?

- şüşə, qum və kömürdən
- ağac, azbest və pambıqdan
- kömür, gil və metallardan
- metal, yarımkəçirici və duzlardan
- rezin, kauçuk və plastmasdan

361 Hal-hazırda avtomobil nəqliyyatından atmosfərə ötürülən zəhərli qazların qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər görülür. Hansı cavab düzgün deyil?

- neytralizatorlardan istifadə etmək

- maye yanacaqdan qaz yanacağına keçmək
- avtomobillərin saz işləməsini təmin etmək
- avtomobillərin sayını artırmaq
- benzin yanacağını dizel yanacağı ilə əvəz etmək

362 Tullantı qazların fiziki üsulla təmizlənməsində filtrdə qazın tutulması toztutucularından hansı halda olan tozlar tutulur?

- həllolmuş şəkildə olan
- buxar halında olan
- dispers halda olan
- oksidləşmiş halda olan
- aerosol halında olan

363 Böyük həcmdə olan tullantı qazları toz və yağ dumanlarında təmizləmək üçün hansı toztutuculardan istifadə olunur?

- mexaniki toztutucularından
- yağ tutucularından
- nimçəli toztutuculardan
- taxma məsaməli toztutucularından
- elektrik filtrlı toztutucularından

364 Tullantı qazların tərkibində olan faydalı qarışıqları ayırmaq üçün hansı kimyəvi təmizləmə üsulundan istifadə edilir?

- katalik təmizləmə üsulundan
- absorbsiya üsulundan
- qravtasiya üsulundan
- termiki üsuldan
- adsorbsiya üsulundan

365 Hansı üsul ilə tullantı qazları təmizlədikdə heç bir kimyəvi reaksiy getmir, zəhərli qazlar müxtəlif yollarla tutulur?

- rezonans üsulu ilə təmizləmədə
- elektrokimyəvi üsulla təmizləmədə
- kimyəvi üsulla təmizləmədə
- fiziki üsulla təmizləmədə
- optik üsulla təmizləmədə

366 Tullantı qazları zəhərli maddələrdən təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir

- elektromaqnit qurğularından
- elektrik qurğularından
- toztutucu qurğulardan
- qaztəmizləyici qurğulardan
- fırlanma qurğularından

367 Neçənci ildə Azərbaycan ozondağıcı maddələrin istifadəsindən mərhələlər üzrə çıxılmasına dair Vyana konvensiyasını, Monreal protokolu ratifikasiya etdi.

- 1999-cu ildə
- 1995-ci ildə
- 1996-cı ildə
- 1993-cü ildə
- 1998-ci ildə

368 Atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq məqsədilə iri sənayə şəhərlərində bir sıra tədbirlər həyata keçirilir. Hansı cavab düzgün deyil?

- sənaye istehsal tullantılarının yeni texnoloji proseslərin tətbiqi
- sirkəndirici müəssisələrin təbii şəraiti nəzərə alaraq şəhər ətrafında yerləşdirilməsi
- çirkləndiricilərin neytrallaşdırılması və zərərsizləşdirilməsi
- atmosfərə buraxılan sirkəndiricilərin ümumi miqdarının azaldılması
- iri sənaye müəssisələrinin tikilməsi

369 Neçənci ildə və harada 56 ölkənin hökumətləri ozon qatını dağıdan xlor-flüor üzvi birləşmələrin və digər ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında protokol imzaladılar?

- 1987-ci ildə, Monrealda
- 1995-ci ildə Moskvada
- 1950-ci ildə, Parisdə
- 1900-cü ildə, Londonda
- 2000-ci ildə Berlində

370 Qaz halda olan sənaye tullantılarını təmizləmək üçün hansı üsullardan istifadə olunur?

- fiziki və kimyəvi üsullardan
- avsorbsiya və adsorbsiya üsullarından
- elektrik və elektromexanik üsullardan
- mexaniki və kimyəvi üsullardan

fiziki və optik üsullardan

371 Hansı təbəqə günəşin ultrabənövşəyi radiasiyasının böyük bir qismini udaraq, yer kürəsində canlı orqanizmləri radiasiyanın məhvedici təsirinədən qoruyur?

- bulud təbəqəsi
- mezosfer təbəqəsi
- troposfer təbəqəsi
- ozon təbəqəsi
- kosmik təbəqə

372 Atmosferi çirkləndirən əsas mənbələr hansılardır?

- neftçıxarma sənayesi, dəmir yolu, quşçuluq
- dəmir yolu, quşçuluq, tikinti təsərrüfatları
- məişət, kommunal, heyvandarlıq təsərrüfatları
- sənaye müəssisələri, nəqliyyat vasitələri, kənd təsərrüfatları
- əkinçilik, məişət, nəqliyyat təsərrüfatları

373 Tullantı qazların adsorbsiya üsulu ilə təmizləməsində adsorbent olaraq hansı maddələrdən istifadə edilir?

- gildən, seolitdən, alunitdən
- aktivləşdirilmiş kömürdən, seolitdən, selikageldən
- daş kömürdən, misdən, azbestdən
- dənizdən, qumdan, gildən
- kərpicdən, qumdan, pambıqdan

374 Atmosferdə əsasən necə smog hadisəsi müşahidə olunur?

- mürəkkəb və sad smog
- adı və mürəkkəb smog
- adı və fotokimyəvi smog
- xlorlu və karbonlu smog
- bəxarlı və karbonlu smog

375 Neçənci ildə harada ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayandırılması haqqında protokol imzalandı?

- 2005-ci ildə Parisdə

- 1999-cu ildə Vyanada
- 2000-ci ildə Stokholunda
- 1997-ci ildə Monrealda
- 2002-ci ildə Londonda

376 Ekoloji audit neçə mərhələdə aparılır?

- 2
- 4
- 6
- 3
- 5

377 Ekoloji auditorun vəzifələrinə daxil deyil?

- audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.]
- müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- nəzarət obyektinə üçün informasiya modelinin seçilməsi.
- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.

378 Aşağıdakılardan hansı ekoloji audit sisteminin funksiyalarına daxil deyil?

- nəzərdə tutulan fəaliyyəti həyata keçirmək barədə son qərarın qəbulu.
- ekoloji auditin aparılmasında qanunvericiliyə əməl olunmasını təmin etmək.
- ekoloji auditor kadrlarının hazırlanması, onların peşə və ixtisas səviyyələrinin artırılması.
- ekoloji auditor xidmətinin keçirilməsinin keyfiyyətinə nəzarət.
- ekoloji auditor fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən fiziki və hüquqi şəxslərə lisenziyaların verilməsi.

379 Aşağıdakılardan hansı auditorun vəzifəsinə aid deyil?

- sənədlərin qorunub saxlanması.
- Təbiəti mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər etmək.
- auditin aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- auditor yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.
- məlumatların məxvi saxlanması.

380 Aşağıdakılardan hansı düzgün cavabdır?

- ekoloji auditor ekoloji prosesi idarə edən şəxsdir.
- ekoloji auditor ekoloji sahibkarlıqla məşğul olan fiziki şəxsdir.
- ekoloji auditor ekoloji monitorinq həyata keçirən hüquqi şəxsdir.
- ekoloji auditor mövcud qanunvericiliyə əsasən ekoloji auditor fəaliyyəti göstərmək hüququna malik olan hüquqi və ya fiziki şəxsdir.
- ekoloji auditor ekoloji bazarı tənzimləyən şəxsdir.

381 Ekoloji auditorun hüquqlarına aid deyil?

- sifarişçi lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlamadan imtina etmək.
- bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq auditin forma və metodlarının sərbəst müəyyənləşdirmək.
- ekoloji audit aparılan obyektlərin ekoloji və maliyyə fəaliyyəti ilə bağlı sənədlərlə tanış olmaq.
- ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək.
- ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək.

382 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir.

- kommersiya bankları.
- yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
- ekoloji fondlar.
- ekoloji banklar.
- təhsil müəssisələri.

383 Ekoloji audit hansı sahələrdə aparılmır?

- sosial müdafiə təşkilatları.
- dövlət idarələri.
- transmilli korporasiyalar
- regionlar
- bələdiyyələr

384 Auditin qanunvericilik vətəni hansı ölkə hesab olunur?

- Portuqaliya
- Fransa
- İspaniya
- B.Britaniya
- Yaponiya

385 Ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil:

- proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.
- zərurət yarandıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəsislərin cəlb edilməsi.
- ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
- proqram məlumatların təklifi.
- proqramın planlaşdırılması.

386 Ekoloji menecmentin əsasına aid deyil:

- doğru cavab yoxdur.
- ekoloji balans və nəzarət;
- ekoloji uçot və audit;
- ətraf mühitin keyfiyyətinin idarə olunması;
- ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma;

387 Ekoloji menecment nədir?[Yeni sual]

- faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.

388 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.
- idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır
- təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;
- təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;

389 Ekoloji menecmentin prinsipləri aşağıdakılardır: Məqsədyönlülük; Təfəkkürə əsaslanma; İqtisadi təhlil; Səmərəlilik; Ardıcılıq.

- 1, 2, 3.
- 1, 3, 5;
- 2, 4, 5;
- 1, 2, 5;

3, 4, 5;

390 Ekoloji menecment konsepsiyasına aid deyil:

- elmin metodologiyası və rolu.
- ekoloji menecmentin prinsipi;
- texnoloji, sosial ,innovasiya prosesi;
- ekoloji menecmentin təşkili;
- ekoloji menecmentin funksional həcmi;

391 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- doğru cavab yoxdur.
- qiymətləndirmə, təhlil;
- ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- balans, nəzarət, uçot və audit;
- planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitoring;

392 Ekoloji menecmentin vəzifələri: Müəssisənin yaşıl imicinin yaradılması; Təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili; İstehsalın təkmilləşdirilməsi; Ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili; Ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma

- 1, 4, 5.
- 2, 4, 5;
- 1, 2, 3;
- 2, 3, 4;
- 3, 4, 5;

393 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- doğru cavab yoxdur.
- balanslaşdırma
- planlaşdırma
- ekoloji öhdəlik;
- ekoloji siyasət;

394 Ekoloji audit hansı ekoloji fəaliyyətlə uyğundur?

- məlumatların təhlilidir.

- ekoloji menecmentin bir elementidir
- ekoloji ekspertizaya uyğundur
- ekoloji monitorinqin bir hissəsidir
- proqnozlaşmadır

395 Ekoloji menecment sisteminin elementləri: Fəaliyyətin auditi və nəzarət; Ekoloji siyasət; Fəaliyyətin təşkili və reallaşdırması; Təbiətdən istifadənin planlaşdırılması; Ekoloji subsidiyalar.

- 1, 3, 5.
- 1, 2, 3;
- 3, 4, 5;
- 2, 3, 4;
- 1, 4, 5;

396 Ekoloji menecmentin inkişaf amillərindən deyil: Ekoloji subsidiyalar; Ekoloji şəraitin monitorinqi; Ekoloji təsir və resursların mövcudluğu; Ekoloji ödənişlər; Ekoloji cərimələr.

- 1, 4, 5.
- 2, 4, 5;
- 1, 3, 5;
- 3, 4, 5;
- 1, 2, 4;

397 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- səmərəlilikdir
- təhlükəsizlikdir;
- yerləşdirmədir
- idarəetmədir
- tullantıların utilizasiyasıdır;

398 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- müəssisənin «yaşıl imicinin» yaradılması.
- təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili;
- ekoloji uyğunluğun təmini;
- ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili;
- istehsalın təkmilləşdirilməsi;

399 Ekoloji menecmentdə işçi heyətinin idarə olunması yollarından deyil

- işçilərin attestasiyası;
- işçilərin məlumatlandırılması;
- işçilərin motivizasiya edilməsi;
- işçilərin ekoloji maarifləndirilməsi;
- işçilərin fəvqəladə vəziyyətdə fəaliyyətə hazırlanması.

400 Menecmentdə ekoloji fəaliyyətin təşkilinə aid deyil:

- xüsusi səlahiyyətli məsul şəxs və bölmələrin müəyyənləşdirilməsi.
- vəzifə öhdəliklərinin və məsuliyyətin bölgüsü;
- idarəetmə prosedurlarının hazırlanması;
- tələblərin müəyyənləşməsi və daxili sənədləşmənin hazırlanıb tətbiqi;
- ekoloji fəaliyyətin planlaşdırılmasına maraqlı tərəf və şəxslərin cəlbə;

401 Ekoloji menecmentin inkişaf amillərinə daxildir:

- ekoloji planlaşdırma və prqnozlaşdırma.
- ekoloji ödənişlər;
- ekoloji yönümlü subsidiyalar;
- ekoloji mühitə kompleks təsir;
- ekoloji şəraitin monitorinqi, təsir və resursların mövcudluğu;

402 Ekoloji risk konsepsiyası nədir?

- müsbət konsepsiya yoxdur
- insanlara təsir edən amilləri öyrənmək
- insanlara mənfi təsirin minimuma endirilməsi
- layihələrin vaxtında hazırlanması
- Tullantıların izn həddinin müəyyən edilməsi

403 Audit haqqında ilk sənət neçənci ildə aşkar edilmişdir?

- 1130 – cu ildə
- 1755-ci ildə
- 1800 – ci ildə
- 1050 - ci ildə

1330 – cu ildə

404 Auditor sözünün latınca mənası nədir?

- məruzəçi
- yoxlayıcı
- dinləyici
- əks etdirən
- izah edən

405 Auditor aşağıdakılardan hansına rəy vermir?

- ayırma
- əsaslılıq
- qiymətləndirmə
- müşahidə
- təsnifat

406 Auditor xidməti haqqında AR – nın Qanununda auditor yoxlamasının hansı növləri göstərilir?

- növləri yoxdur
- adi və mürəkkəb
- müxtəlif xidmətlər
- uçot və yoxlama
- məcburi və könülü

407 Ekoloji auditorun xidməti hansı sahələrə ayrılır?

- müəssisədə vəziyyətin təhlili
- müqavilə tələb edən və etməyən
- istehsalın səmərəli təşkili
- audit siyasətinin öyrənilməsi
- ilkin və yekun xidmətlər

408 1995-ci il iyunun 20-də Azərbaycan Respublikasının hansı qanunu qəbul edilmişdir?

- 1995-ci il mayın 4-də
- 1994-cü il iyunun 10-da.

- 1996-cı il sentyabrın 5- də.
- auditor xidməti haqqında
- 1997-ci il fevralın 28-də.

409 İlk dəfə auditori tətbiq edən dövlətlər sırasındadır:

- Almaniya
- Rusiya
- Yaponiya
- Fransa
- ABŞ

410 Təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi auditorin hansı fəaliyyətinə uyğun deyil:

- ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ekoloji siyasətin hazırlanması.
- təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- ekoloji auditorin predmetinə

411 Təbiəti mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər hansı auditor vəzifəsi ilə uyğundur?

- sənədlərin qorunub saxlanması.
- auditor vəzifsinə uyğun deyil
- auditorun aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- auditorun yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.
- məlumatların məxvi saxlanması.

412 Auditor xidmətinə aid deyil:

- kənar audit
- uyğunluq auditori
- məcburi audit
- könüllü audit
- daxili audit

413 Auditor xidmətinə aid deyil:

- maliyyə hesabının auditi
- daxili audit
- kənar audit
- bitkinlik auditi
- əməliyyat auditi

414 Eko-iqtisadi,eko-hüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühiti mühafizə sahəsində qanunvericiliyin gözlənilməsi auditin hansı funksiyasına aiddir?

- audit aparən qururun formalaşması
- ekoloji audit proqramının məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması.
- ekoloji auditin predmetinə.
- istehsal sahələrinin təşkil olunması.
- sifarişçi ilə müqavilə bağlanması.

415 Nəzarət obyektı üçün informasiya modelinin seçilməsi ekoloji auditin hansı fəaliyyətinə aiddir?

- audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.
- müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- ekoloji auditorun vəzifəsinə uyğun deyil
- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.

416 Sifarişçinin lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlamadan imtina etmək auditorun hansı fəaliyyətinə aiddir?

- fəaliyyətə uyğun deyil
- auditorun vəzifəsinə
- ekoloji auditorun hüquqlarına
- auditorun səlahiyyətinə
- ekoloji auditorun işinə

417 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir:

- kommersiya bankları.
- yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
- ekoloji fondlar.
- ekoloji banklar.
- səhiyyə müəssisələri

418 Sosial müdafiə təşkilatlarının ekoloji auditdə iştirak etmələrinə yardım göstərən təşkilatlar hansıdır?

- ekoloji audit aparılmır
- dövlət idarələri.
- transmilli korporasiyalar
- regionlar
- bələdiyyələr

419 Proqram planlaşdırılması ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil olmasının səbəbi:

- proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.
- zərurət yarandıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəssislərin cəlb edilməsi.
- ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
- proqram məlumatların təklifi.
- ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil

420 Təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahədir:

- faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ekoloji menecmentdir;
- təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- təbiətdən istifadə tədbirlərinin uqotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.

421 Balans, nəzarət, uqot və audit hansı funksiyasına aiddir?

- doğru cavab yoxdur.
- qiymətləndirmə, təhlil;
- ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- ekoloji menecmentin əsasıdır;
- planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;

422 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- təbiətə dəyən mənfi antropogen təsirin xəbərdar edilməsi
- ekoloji cəhətdən tam təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili
- bütün sahələrin ekoloji uyğunluğu
- optimal ekoloji-iqtisadi uyğunluğun müəyyən edilməsi

ekoloji-iqtisadi fəaliyyətin maliyyələşməsi

423 Dövlət ekoloji ekspertizası kim tərəfindən maliyyələşir?

- maliyyələşmə aparılmır
- dövlət büdcəsi və sifarişi
- Dövlət bankı
- sifariş verən müəssisə və bank
- əhəlinin könüllü vəsaiti

424 Aşağıdakı ifadələrdən hansı müəssisənin ekoloji pasportuna aid edilmir?

- İstehsal tullantılarının kəmiyyət və keyfiyyət xarakteri.
- Müəssisədə istifadə olunan texnologiyalar haqda məlumat.
- İstifadə olunan vəsaitlərin keyfiyyət və kəmiyyət xarakteri.
- İstehsal olunan məhsulun kəmiyyət xarakteri.
- Həlli vacib olan ekoloji problemlər haqqında məlumat.

425 İctimai ekoloji ekspertiza nədir ?

- əhəlinin öz fəaliyyətidir
- dövlət qanunlarını icra edən orqandır
- ekspertizaya daxil deyildir
- ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış dövlət strukturudur
- ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış qeyri-dövlət strukturudur

426 Ekoloji audit ilk dəfə hansı ölkədə tətbiq olunmağa başlamışdır?

- Almaniya
- Rusiya
- Yaponiya
- Fransa
- ABŞ

427 Ekoloji audit nədir?

- çirklənməyə görə ödənişlərin icrasının yoxlanılmasıdır

- təbii resurslardan istifadə və bərpası üzrə hesabatların düzgün tərtib edilməsi və daxil olmaqla təbiətdən istifadəsi tərəfindən ekoloji tələblərin ətraf mühitin mühafizəsi normalarının və qaydalarının gözlənilməsi məqsədilə onların təsərrüfat və digər fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır.
- təbiətdən istifadəçilərin maliyyə fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır
- antropogen təsir dərəcəsinin yoxlanılmasıdır
- təbiətdən istifadəyə görə ödənişlərin yerinə yetirilməsinin yoxlanılmasıdır.

428 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji auditin predmetinə aid deyil?

- ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ekoloji siyasətin hazırlanması.
- təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi.

429 Azərbaycan tranzit çaylarının çirklənmə səbəbləri:

- doğru cavab yoxdur;
- qonşu ölkələrdə sulardan səmərəsiz istifadə;
- qonşu ölkələrin sənaye və məişət çirkəbləri;
- kənd təsərrüfatının inkişafı;
- qonşu ölkələrdə təmizləyici qurulardan səmərəli istifadə;

430 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindən deyil:

- təmizləyici qurğuların azlığı;
- kommunal-məişət çirkəbləri;
- kənd təsərrüfatının inkişafı;
- sənayenin inkişafı;
- şəhərlərin inkişafı;

431 Araz çayı ən çox cirkəndirir:

- cıvə və arsenlə;
- mikroelementlərlə
- üzvü birləşmələrlə;
- neft məhsulları ilə;
- mis və molibdenlə

432 Azərbaycan meşələrinə müasir antropogen təsir baş verir :

- doğru cavab yoxdur;
- sanitar kəsilmədən;
- arıçılığın inkişafından;
- heyvanların otarılmasından;
- turizmin inkişafından;

433 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindəndir:

- doğru cavab yoxdur;
- istehsalat və məişət suları;
- təmizləyici qurğuların tətbiqi;
- sulardan səmərəli istifadə;
- su ehtiyatlarından sənayedə səmərəli istifadə;

434 Oxçuçayın başlıca çirkləndiriciləri?

- civə və qurquşun;
- makroelementlər
- radioaktiv tullantılar;
- neft məhsulları;
- mis və molibden

435 Abşeron göllərinin başlıca çirklənmə mənbələri:

- qara və əlvan metallurqiya sənayesi çirkəbləndirir;
- ətrafında turizmin inkişafıdır;
- yüngül sənaye çirkəbləndirir;
- yeyinti sənayesi çirkəbləndirir;
- məişət və neft sənaye çirkəbləndirir ;

436 Azərbaycan göllərini daha çox çirkləndirən maddələr:

- doğru cavab yoxdur;
- mikroelementlər və duzlar
- ağır metal ionları;
- neft məhsulları və üzvü birləşmələr ;

kimyəvi aktiv maddələr;

437 Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəblərindən deyil:

- doğru cavab yoxdur ;
- sürüşmə
- şoranlaşma
- eroziya
- çirklənmə

438 Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəbləri:

- deflyasiya və əlverişli su keçirmə;
- eroziya və şoranlaşma;
- aşınma və mexaniki tərkibinin dəyişməsi;
- humus qatının dəyişməsi;
- eroziya və humusun artması;

439 Torpağın keyfiyyət qimlətləndirilməsi.

- doğru cavab yoxdur;
- bitki növlərinin artması;
- eroziya və sürüşmə;
- meşə heyvanlarının çoxalması;
- yeraltı suların səviyyəsinin artması;

440 Azərbaycanda meşələrin mühafizə yollarına aid deyil:

- süni meşələrin salınması;
- yasaqlıq elan olunması;
- meşələrin nizamsız qırılması;
- meşələrin qoruq elan edilməsi
- meşə bərpa işləri;

441 Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir səbəb olmuşdur:

- torpağın humus qatının optimallaşmasına;
- torpaq örtüyünün zədələnməsi və çirklənməsi;

- bitkilərin növ tərkibinin dəyişməsinə ;
- torpağın məhsuldarlığının artmasına ;
- torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə

442 Azərbaycanda radioaktiv elementlərlə çirklənmiş torpaq sahələri:

- sənubi şərq Şirvandır;
- Lənkəran ovalığında;
- Abşerondadır
- Mil-Muğan düzündədir;
- Ceyrançöldədir

443 Kür çayı daha çox çirkləndirir:

- suvarmadan qayıdan sularla;
- neft məhsulları və üzvü birləşmələrlə;
- kimyəvi aktiv maddələrlə;
- səthi aktiv maddələrlə;
- radioaktiv tullantılarla;

444 Azərbaycanda təbii komplekslərin mühafizə üçün yaradılması zəruridir:

- milli parkların;
- yasaqlıqların
- qoruqların
- xüsusi mühafizə olunan ərazilər;
- ovçuluq təsərrüfatlarının;

445 Azərbaycanda bitki örtüyünün yayılma qanunauyğunluğu asılıdır:

- relyef və iqlimdən;
- relyefdən
- yağıntıdan
- temperaturdan
- ərazinin mənimsənilmə səviyyəsindən;

446 Ekoloji sığortanın əsas məqsədi:

- müəssisəni vergidən azad etmək, dəymiş zərəri ödəmək
- insanların istirahətini təşkil etmək, qurğuları təkmiləşdirmək
- insanları maddi maraqlandırmaq, qurğuların işləməsini təmin etmək
- müəssisəni vergidən azad etmək, sığortanın dəyərini ödəmək
- müəssisələrə, insanlara və ətraf mühitə dəymiş zərəri ödəmək

447 Qeyri-mərkəzləşdirilmiş ekoloji sığorta fondunun maliyyə mənbələri:

- ali təhsil müəssisələri və məktəblərdir
- hərbi və nəqliyyatdır
- maddi istehsal sahələrinin müəssisə və birlikləridir
- dövlət və Milli Məclisdir
- əmək birlikləri və idarələrdir

448 Ekoloji sığorta hansı əsaslarla keçirilir?

- əmək və mülki
- şəxsi və ailəvi
- gizli və açıq
- rəsmi və qeyri-rəsmi
- könüllü və məcburi

449 Keçirilmə metoduna görə monitorinq hansı növlərə bölünür?

- qlobal, kimyəvi, bioloji
- kimyəvi, fiziki, bioloji
- yerüstü, aviasiya, kosmik
- lokal, qlobal, şəhər
- regional, fiziki, biokimyəvi

450 Ekoloji sığorta nəyə xidmət edir?

- ümumi sığorta qanunlarına
- təbii resurslardan istifadəyə
- ətraf mühitə, insanların sağlamlığına ziyan vuran məsuliyyəti artırmağa
- ətraf mühitə dəyən zərərlərə görə cərimələrin toplanmasına
- əhəlinin ətraf mühitə təsirinə

451 Sığorta tarifi nədir?

- sığorta riskinin dərəcəsi
- belə termin yoxdur
- qiymətə uyğun sığorta faizi dərəcəsidir
- sığortanın illik həcmidir
- sığorta fondunun yığılmasıdır

452 Qanuna və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortalının sığortaçıya verməli olduğu pul necə adlanır?

- Sığorta hadisəsi
- Sığorta məbləği
- Sığorta
- Sığorta haqqı
- Sığorta tarifi

453 Sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı nə adlanır?

- Sığorta riski
- Sığorta haqqı
- Sığorta məbləği
- Sığorta
- Sığorta hadisəsi

454 Sığortaçıya dəymiş zərəri ödəmək imkanı yaradan taktiki hadisə nə adlanır?

- Sığorta hadisəsi
- Sığorta məbləği
- Sığorta haqqı
- Sığorta
- Sığorta riski

455 Hər hansı bir şəxs və ya təşkilatın pulla ölçülə bilən mənfəətinə müxtəlif təhlükələr nəticəsində dəyə biləcək zərərlərin qarşısını müəyyən haqq müqabilində almaq məqsədilə hazırlanan müqavilə nədir?

- Sığorta riski
- Sığorta haqqı
- Sığorta tarifi

- Sığorta məbləği
- Sığorta

456 Ekoloji sığortanın mahiyyətini aydınlaşdırmaq üçün hansı anlayışları, prinsipləri və məlumatları bilmək lazımdır? Hansı cavab düzgün deyil?

- Əmtənin dəyəri
- Sığorta riski
- Sığorta tarifi
- Sığorta, sığorta hadisəsi
- Sığorta məbləği, sığorta haqqı

457 Kompleks ekoloji monitorinq sistemi konkret olaraq aşağıdakı məsələlərlə məşğul olur. Hansı cavab düzgün deyil?

- Nəzarət obyektinin seçilməsi
- Ölçmə işlərinin planlaşdırılması
- Bioindikatorlar vasitəsilə aparılan monitorinq
- Ayrılmış nəzarət obyektinin müayinəsi
- Nəzarət obyektini üçün informasiya modelinin seçilməsi

458 Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi hansı istiqamətlər üzrə monitorinq apara bilər? Hansı cavab düzgün deyil?

- Atmosferdə
- Təbii ehtiyatlar üzərində
- Torpaq ehtiyatları üzərində
- Su hövzələrində
- Səth sularında

459 Ekoloji monitorinq həyata keçirilərkən üstünlük hansı üsula verilir?

- Bioloji üsullara
- Kimyəvi üsullara
- Fitometrik üsullara
- Distansion üsullara
- Fotometrik üsullara

460 Populyasiyanın əsas xüsusiyyətlərindən biridir?

- doğru cavab yoxdur

- fərdlərin sayının dinamikası və tənzimlənmə mexanizmi
- uzunömürlü populyasiya olması
- populyasiyanın modifikasiya olması və ya dəyişməsi
- populyasiyanın inkişafının iqlim şəraitindən asılılığı

461 Ekoloqiyada elementar vahid nədir?

- doğru cavab yoxdur
- həyat dalğasıdır
- fərdin populyasiyasıdır
- biotik birlikdir
- biokütlədir

462 Ekoloji sistemlər yaranma səbəblərinə görə bölünür?

- doğru cavab yoxdur
- süni və mədəni
- təbii və antropogen
- davamlı və dəyişkən
- uzunömürlü və dayanıqlı

463 Ekosistem anlayışını ilk dəfə kim təklif etmişdir?

- Y.Odum
- K.Uatt
- C.Xarçinski
- A.Tensli
- L.Libix

464 Maddələr və enerji mübadiləsinin qarşılıqlı baş verdiyi, canlı aləmə onların məskunlaşdığı mühit arasında olan birgə fəaliyyət adlanır?

- təbii mühit
- ekoloji sistem
- bioqeoşenologiya
- coğrafi mühit
- biotik struktur

465 Biosferdə maddələrin dövretməsi xarakterizə olunur?

- doğru cavab yoxdur
- dövretmə istiqaməti və ya azimutu ilə
- dövr bucağı və məsafəsi ilə
- dövretmə sürəti və dövr vaxtı ilə
- dövretmə elementləri və birləşmələri ilə

466 Biosfer anlayışını elmi ədəbiyyata ilk dəfə kim və neçənci ildə gətirmişdir?

- Dokuçayev, 1898-ci ildə
- Lamark, 1870-ci ildə
- Zyuss, 1875-ci ildə
- Odum, 1860-ci ildə
- Vernadski, 1861-ci ildə

467 Biosfer təliminin yaradıcısı kimdir?

- Odum
- Dokuçayev
- Vernadski
- İzrael
- Naumov

468 Paleobiosfer və ya ağ biosfer adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- Hal-hazırda canlıların mövcud olduğu sahə
- qədimdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahə
- fauna və floranın yayıldığı sahə
- biosferdə canlıların mövcud olduğu sahə.

469 Biosferdə maddələrin dövretməsi ayrılır?

- doğru cavab yoxdur
- qeoloji və bioloji
- təbii və antropogen
- biokimyəvi və hidroloji
- kimyəvi və qeokimyəvi

470 Həyat üçün istifadə olunan, biosferdə dövr edən kimyəvi elementlərin və qeyri-üzvü birləşmələrin hərəkəti adlanır?

- mikroelementlərin dövr etməsi
- düğru cavab yoxdur
- geokimyəvi birləşmələrin dövretməsi
- biogen elementlərin dövretməsi
- birləşmələrin dövr etməsi

471 Antropogen radiasiya mənbələrinə aiddir 1.AES-lər, 2.Radioaktiv kimyəvi elementlər, 3.nüvə silahları, 4.Günəş şuaları,5.Rentgen şuaları, 6. Təbii süxurlar

- 3,4,6
- 4,5,6
- 1,3,5
- 1,2,3
- 2,4,5

472 əhəlinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu qəbul edilmişdir

- 1990-ci ildə
- 2008-ci ildə
- 2000-ci ildə
- 1997-ci ildə
- 1995-ci ildə

473 Təbii elektromaqnit şualanma mənbələridir? 1.Elektrik və maqnit sahələri, 2. dalğa öürücülər. 3.günəş və qalaktikadan gələn radioşualanma. 4. müxtəlif qurğuların şuaları. 5.atmosferin elektrikliyi. 6. lampalı generatorlar

- 1,3,5
- 2,3,4
- 1,2,4
- 3,4,5
- 4,5,6

474 Təbii radiasiya mənbələrinə aiddir? 1. günəş şuaları, 2.nüvə silahları, 3. bəzi kimyəvi elementlər. 4.rentgen şuaları. 5, süxurlar və mədən suları, 6. atom elenktrik siansiyaları

- 1,4,6

- 1,2,5
- 2,3,4
- 1,3,5
- 3,4,6

475 İndiki zamanda təbiət və cəmiyyətin birgə fəaliyyəti mərhələsində, ətraf mühitin mühafizəsinin təmini üzrə, ekoloji tələbatla cəmiyyətin təbii resurslardan istifadəsinə olan maraqları arasında uyğunsuzluqdan, iqtisadiyyatla ekologiya arasında yaranan ziddiyyət adlanır?

- ekoloji vəziyyət
- ekoloji tarazlıq
- ekoloji böhran
- ekoloji maraq
- ekoloji hal

476 Qlobal ekoloji problemlərə aiddir? 1.ətraf mühitin çirklənməsi, 2.atmosferin tozla çirklənməsi, 3. iqlim dəyişkənliyi, 4. yeraltı suların çirklənməsi, 5.ozon təbəqəsinin dağılma təhlükəsi. 6. Xəzər dənizinin problemləri

- 1,3,5
- 1,2,3
- 2,3,4
- 1,4,6
- 2,5,6

477 Ekosistemin inkişaf dinamikası, ekosistemin və ya biosenozun dəyişməsi ilə nəticələnir ki, bu proses adlandırılır?

- doğru cavab yoxdur
- suksessiya
- konsument
- produsent
- forik

478 İnsan və cəmiyyətin həyatı vaxtın maraqlarının, ətraf mühitin ona antropogen və təbii təsirlər nəticəsində yaranan təhlükələrdən qorunmasının təmini adlanır ?

- ekoloji krizis
- ekoloji təhlükə
- ekoloji təhlükəsizlik
- ekoloji vəziyyət

ekoloji fəlakət

479 Təhlükəli ekoloji vəziyyətin yaranması və inkişafın qarşısının alınması və onların nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə tədbirlər sistemi adlanır?

- doğru cavab yoxdu
 ekoloji təhlükəli vəziyyət
 ekoloji təhlükəsizliyin təmini
 ekoloji durumun sağlamlaşdırılması
 ekoloji yük

480 Ekosistemin dinamik növüdür?

- doğru cavab yoxdur
 sadə və mürəkkəb
 təkrar və dəyişkən
 sutkalıq və dövrü
 istiqamətlənmiş və sadə

481 Ekosistemdə trofik əlaqə adlanır?

- doğru cavab yoxdur
 yalnız bitkilərin məskunlaşdığı ərazi
 müxtəlif məkandan istifadə əlaqəsi
 eyni məkandan yaşayış üçün istifadə əlaqəsi
 yalnız heyvan növlərinin əlaqəsi

482 Ekosistemdə bitkilər tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır?

- doğru cavab yoxdur
 simbioz və ya forik
 parazitizm və ya fabrik
 rəqabət və ya kommensalizm
 avtotrof və ya prodüsent

483 Ekosistemdə heyvanlar tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır ?

- doğru cavab yoxdur
 forik və ya parazitizm

- simbioz və ya fabrik
- heterotrof və ya konsument
- rəqabət və ya forik

484 Ekosistemin inkişafına təsir edən dinamika adlanır?

- mövsümü dinamika
- istiqamətlənmiş dinamika
- sutkalıq dinamika
- dövrü dinamika
- dəyişkən dinamika

485 Ekosistemi təşkil edən bloklar aşağıdakılardır?

- doğru davab yoxdu
- produsent və dayanaqlı
- redusent və dövrü
- biosenoz və biotop
- təbii və antropogen

486 ən böyük və davamlı ekosistem?

- coğrafi mühitdir
- geosferdir
- atmosferdir
- hidrosferdir
- biosferdir

487 Konkret ərazidə bioloji növün sərbəst cütləşib öz sayını tənzim edə bilərək, coğrafi, ekoloji və etoloji sədlər ilə bir-birindən az-çox ayrılan fərdlər qrupuna deyilir?

- biogesenoz
- biotik faktor
- növ
- populyasiya
- biosenoz

488 Noosfera anlayışını elmə gətirənlərdir?

- doğru cavab yoxdur
- Vemandski və Naumov
- Odum və Rulye
- Nesbit və Eburdin
- Toyer de Şarden və Lerua

489 Neobiosfer adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- canlıların keçmişində mövcud olduğu sahə
- hazırda canlı orqanizmlərin mövcud oldubunu sahə
- bitkilərin mövcud olduğu sahə
- heyvanların mövcud olduğu sahə

490 Biosferdə biokimyəvi dövretmə ayrılır?]

- doğru cavab yoxdur
- kimyəvi və fiziki dövretmə
- mexaniki və üzvü dövretmə
- qazşəkilli maddələrin dövretməsi və çökmə dövrü
- geoloji və fiziki dövretmə

491 Biogeosenoz və ekosistemi bir birindən fərqləndirən amil?

- doğru cavab yoxdur
- məkan faktorudur
- zaman faktorudur
- trofik faktordur
- dövrü sistem faktorudur

492 Yüksək dərəcədə formalaşmış ekosistemdə çoxluğu təşkil edən növlər adlandırılır?

- kommensalizm və konsument
- neytralizm və dayanaqlı
- dominant və edifikator
- strukturlu və proporsional
- doğru cavab yoxdur

493 Enerjinin bir trofiki səviyyədən digərinə qəbulu edilən qida enerjisinin 10 % -ni təşkil edir. Bu ekologiyada necə adlandırılır?

- əlli faiz qaydası
- bir faiz qaydası
- on faiz qaydası
- 100 faiz qaydası
- iyirmi faiz qaydası

494 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- homeostazm
- biostazm
- antrostazm
- neostazm

495 Noosfera termini hansı mənada işlənilir?

- doğru cavab yoxdur
- yaşayış mühiti, məskun sahəsi
- ağıl, düşüncə, idrak
- həyat təzi, əxlaq, mədəniyyət
- dövrənş təzi, mənəviyyət

496 İnsan və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına, ətraf mühitə antropogen və təbii təsirlər nəticəsində təhlükə yaradan vəziyyətə deyilir?

- ekoloji yük
- ekoloji təhlükəsizlik
- ekoloji təhlükə
- ekoloji böhran
- ekoloji qəza

497 Karbon qazının atmosferə normadan artıq atılması səbəb olur?

- doğru cavab yoxdur
- oksigen miqdarının azalmasına
- «parnik» efektinin yaranmasına
- dövretmə sisteminin pozulmasına

global soyuqlaşmaya

498 Biosferdə kükürd qazının (SO₂) çoxluğu səbəb olur?

- leysan tipli yağıntılara
- buludun yaranmasına
- qirovun yaranmasına
- dumanın əmələ gəlməsinə
- turş yağışlara

499 Həyat üçün lazım olan enerjini almaq üçün orqanizmin üzvü maddələri oksidləşəcək CO₂ və H₂O yaradır. Bu proses necə adlanır ?

- tənəffüs
- birləşmə
- ayrılma
- nəfəsalma
- nəfəsvermə

500 Ekosistemdə oksigenin dövranı əlaqədardır?

- doğru cavab yoxdur
- kimyəvi birləşmələrin xarakteri ilə
- ozon və hidrogenlə
- atmosfer və hidrosferlə
- fotosintez və tənəffüslə

501 Ekosistemdə azotun mənbəyi aşağıdakılardır?

- doğru cavab yoxdur
- atmosfer və üzvi maddələrin çürüməsi
- hidrosfer və bakteriyalar
- litosfer və dünya okeanı
- bitki və heyvanat aləmi

502 Ekosistemdə fosforun əsas mənbəyi hesab olunur?

- torpağın humus qatı
- metamorfik süxurlar

- kimyəvi süxurlar
- dağ süxurları və digər çöküntülər
- dəniz və çay suları

503 Ekologiyanın əsas funksional vahidi adlanır?

- ekosistem
- ekotop
- biosenoz
- biosfer
- populyasiya

504 Antropogen və təbii təsirlər nəticəsində ətraf mühitin dağılma təhlükəsi ilə əvvəl ya mənfi ekoloji dəyişikliklərdə səhiyyəyə və bu səbəbdən insanın və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına təhlükə yaradan vəziyyət adlanır?

- kataklizm
- təhlükəli böhran vəziyyəti
- təhlükəli krizis vəziyyəti
- təhlükəli ekoloji vəziyyət
- təhlükəli hal

505 Ekoloji təhlükəsizlik sahəsində dövlətin vəzifələrinə daxildir? 1. dövlət nəzarəti, 2. dövlət siyasəti, 3. informasiya təminatı və proqnozlaşdırmaq, 4. dövlət standartları və normativlərin tətbiqi, 5. auditin aparılması, 6. beynəlxalq hüquq təminat

- 2,5,6
- 1,2,3
- 2,3,5
- 4,5,6
- 1,2,4

506 Radiasiya nədir?

- doğru cavab yoxdu
- günəşdən gələn şua enerjisi
- radioaktiv maddələrdən ayrılan ionlaşdırıcı şualardır
- ağır metallardan ayrılan şualardır
- makroelementlərdən ayrılan şualardır

507 Abşeron yarımadasında gündəlik radiasiya fonu dəyişilir

- 6-18 mkr/saat
- 5-10 mkr/saat
- 10-12 mkr/saat
- 3-15 mkr/saat
- 6-8 mkr/saat

508 Qlobal ekoloji problemlərin həlli üçün tələb olunur? 1.Hərbi xərclərin azadılması hesabına iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi. 2.Qlobal təhlükəsiz texnologiyaların tətbiqi nəticəsində iqtisadiyyatın stabilliyinin təmini, 3.Kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması, 4. Ekoloji sahə üzrə beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, 5. Təbii resursların ekstensiv mənimsənilməsi.

- 1,3,5
- 1,2,4
- 2,3,4
- 3,4,
- 2,4,5

509 Biosferdə maddələrin kiçik (biogeokimyəvi) dövrəni necə tamamlanır?

- Hidrosfer və atmosfer daxilində tamamlanır
- Yalnız biosfer daxilində tamamlanır
- Yalnız atmosfer daxilində tamamlanır
- Yalnız hidrosfer daxilində tamamlanır
- Yalnız litosfer daxilində tamamlanır

510 Təbiətdə maddələrin böyük (geoloji) dövrəni necə baş verir?

- Günəş enerjisi ilə Yerə radioaktiv maddələrinin qarşılıqlı əlaqəsi nəticəsində baş verir
- Günəş enerjisi ilə Yerə dərinlik enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə
- Günəş enerjisi ilə Yerə səth enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə baş verir
- Günəş enerjisi ilə maqmatik süxurların qarşılıqlı əlaqəsi ilə baş verir
- Günəş enerjisi ilə çökmə süxurların qarşılıqlı əlaqəsi ilə baş verir

511 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti necə adlanır?

- Klimatologiya
- Noosfer

- Homeostazm
- Ekoloji böhran.
- Konvergeniya

512 Qurğu və avadanlıqların gücünün artırılmasının müsbət cəhətləri hansılardır?

- iş vaxtından və qurğuların gücündən səmərəli istifadə edilir, işçilərin gəlirləri artır
- əmək məhsuldarlığı artır, istisamı xərcləri azalır, daşınma xərcləri çoxalır
- kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi ümumi istehsal xərcləri və istismar xərcləri azalır
- maliyyə vəsaitinin həcmi azalır, əmək ehtiyatından səmərəli istifadə edilir, məhsulun keyfiyyəti yüksəlir
- məhsulun keyfiyyəti artır, istismar xərcləri minimuma enir, iş vaxtı qısalır

513 Fenol istehsalında tətbiq edilən əsas üsullar hansılardır?

- benzol turşusunun oksidləşməsindən humolun hidrolizindən, xlorbenzolun oksidləşməsindən
- xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolin hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən
- xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən, humolun oksidləşməsindən
- humolun reduksiyasından, xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən
- xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolun hidrolizindən, benzol turşusunun hidrolizindən

514 Sulfat turşusu və bəzi kimyəvi məhsullar istehsalı zamanı meydana gələn ekoloji problemləri həll etmək üçün əsas prinsiplər hansılardır?

- əmək və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə etmək, istehsal sahələrini genişləndirmək
- istehsal sahələrinin genişləndirilməsi, maşın avadanlıqların güclərindən səmərəli istifadə edilməli, boşdayanma hallarına yol verilməməli
- qapalı istehsal texnologiyasından istifadə edilməli qurğu və avadanlıqların gücünü artırılmalı, istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparılmalı
- qurğu və avadanlıqların gücünün artırılması, lazımi maliyyə vəsaitinin ayrılması
- istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparmaq, əmək ehtiyatından səmərəli istifadə etmək

515 Aşağıdakılardan hansında tikinti materialları müəssisələrində tullantıların azalan sırası verilmişdir?

- hidrogen sulfid, toz və asılı maddələr, karbon qazı kükürd anhidridi
- toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
- toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
- toz və asılı maddələr, karbon qazı, kükürd anhidridi, azot oksidi, hidrogen sulfid
- azot oksidi, karbon qazı, kükürd anhidridi, hidrogen sulfid

516 Aşağıdakı cavablardan hansı qara metallurgiya şlamlarından istifadənin iqtisadi səmərəliliyini əks etdirir?

- nəqliyyat şəbəkəsi genişləndirilir, əmək ehiyatları ixtisar edilir, məhsulun maya dəyəri aşağı düşür.
- yeni yataqlar axtarılır, küllü miqdarda vəsait qoyulur, ətraf mühit çirkləndirilir
- yeni yataqlar axtarılmır, maliyyə vəsaiti artmır, ətraf mühit çirkləndirilmir
- yeni yataqlar axtarılmır, külli miqdarda maliyyə vəsaitinə qənaət edilir, ətraf mühit çirklənmir
- daşınma xərcləri artır, xeyli işçi qüvvəsi tələb olunur

517 Enerjetikanın ekoloji problemlərinin həlli strategiyasının əsas istiqamətləri hansılardır?

- energetika sənayesinin bütün müəssisələrində modernləşdirmə aparmaq.
- tükənən və ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunu artırmaq
- bərpa olunan ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunun artırmaq
- az tullantılı və tullantısız texnologiyaları daha da genişləndirmək
- ənənəvi enerji mənbələrindən daha səmərəli istifadə etmək

518 Günəş enerjisindən istifadənin mənfi cəhətləri hansılardır?

- maya dəyəri baha başa gəlir, çox əmək tutumludur.
- maliyyə vəsaiti və işçi qüvvəsi tələb edir
- ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır
- ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır
- günəş akkumulyatorları geniş ərazi tutur, fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır

519 Külək elektrik stansiyalarının çatışmayan cəhəti nədir?

- alınan enerjinin maya dəyəri baha başa gəlir.
- qəbul olunmayan səs effekti yaradır
- elektromaqnit çirkləndirmə baş verir
- fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır
- quraşdırılması baha başa gəlir

520 Havada kükürd turşusunun həcmının artmasının əsas səbəbidir?

- havadakı tozun miqdarı
- havanın temperaturu
- küləyin istiqaməti
- rütubətliyin səviyyəsi
- atmosfer təzyiqi

521 Azərbaycanın kimya, neft-kimya və neft emalı müəssisələrində xammaldan səmərəli istifadə edilməməsi və itkilərə yol verilmə əlaqədardır:

- əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməməsi, xammaldan israfçılıqla istifadə olunması, maşın və avadanlıqların gücündən lazımi səviyyədə istifadə edilməsi
- texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması qurğuların sıradan çıxması
- mövcud avadanlıqların bitki və mənəvi cəhətdən amortizasiyaya uğraması
- qaz və toztutucu avadanlıqların, qurğuların sıradan çıxması, onların fiziki və mənəvi cəhətdən amortizasiyaya uğraması
- texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması, yenidən qurma işləri aparılması üçün lazımi maliyyə vəsaitinin olmaması, ətraf mühitə normadan artıq zərərli tullantıların atılması

522 Tullantı qazların zəhərli qazlardan tamamilə təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir?

- katalitik təmizləmə qurğularından
- mexaniki təmizləmə qurğularından
- bioloji təmizləmə qurğularından
- detanator qurğularından
- yaş və quru təmizləmə qurğularından

523 Tullantısız texnologiya və ya tullantısız istehsal dedikdə başa düşülür?

- ərazi istehsal komplekslərinin təşkili, məhsul istehsalı, iqtisadi rayonların ayrılması
- məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye-istehsalat birliklərinin, sahə-istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye istehsalat birliklərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- sahə istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsal fəaliyyəti
- ərazi istehsal komplekslərinin yaradılması, məhsul istehsalı

524 Neft hasilatı rayonlarında bitki örtüyünə təsir faktorları aşağıdakılardan hansıdır?

- xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- xam neft, minerallaşmış sular
- minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları
- xam neft, məişət tullantıları

525 Utilizasiya nədir?

- istehsal tullantılarından hazır məhsul kimi istifadə edilməsi və satılması
- istehsal tullantılarının təmizlənməsi
- istehsal tullantılarının basdırılması

- istehsal tullantılarından xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi
- istehsal tullantılarının xüsusi poliqonlara daşınması və basdırılması

526 İES-lərdən atmosfərə atılan sulfat anhidridinin ətraf mühitə təsiri aşağıdakılardan hansıdır?

- metallara korroziyaya uğrayır, istehsal müəssisələrində əmək məhsuladrlığı artır, bikiələr məhv olur.
- bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır, tənəffüs çətinləşir
- metallar korroziyaya uğrayır nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti çətin
- binaların fəsadı dağılır, sənaye müəssisələrinin istehsal gücləri azalır
- metallar korroziyaya uğrayır, tikinti qurğuları aşınır, bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır

527 Aşağıdakılardan hansı çirklənmiş suların yenidən istifadənin səmərəliliyini əks etdirir?

- təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əkin sahələri əlavə su alır, süni gübrəsiz məhsuldarlıq artır, çay və dənizlərin sanitariya vəziyyəti yaxşılaşır.
- təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əlavə maliyyə vəsaiti tələb edilir, su mənbələrinin sanitariya vəziyyəti yaxşılaşır
- daşınma xərcləri azalır, əkin sahələri artır
- mənzillərin su və sənədlər təchizatı yaxşılaşır, maliyyə vəsaiti azalır
- su mənbələri qorunur, torpaqların eroziyası azalır, su itkisi minimuma enir

528 Neft-qaz hasilatında ətraf mühiti çirkləndirən maddələrin düzgün ardıcılığı hansıdır?

- neft, turşular, duz, parafin, xlor turşusu
- neft, yanacaq-sürtükü materialları, neftli qum, səthi aktiv maddələr, mədən tullantı suları kimyəvi həlledicilər, turşular, duz və s.
- neft, qətran, neftli qum, mədən tullantı suları
- bitum, yanacaq sürtükü materialları, xlor turşusu
- parafinlər, müxtəlif qələvilər, sirkə, neftli qum

529 Aşağıdakılardan hansı avtomobil nəqliyyatının atmosferi çirklənməsini azaltmaq məqsədi daşıyır?

- əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.
- şəhərlərdə piyada zonaları yaratmaq , nəqliyyat vasitələrinin buraya daxil olmasını qadağan etmək, elektromobillərin sayını çoxaltmaq
- nəqliyyat vasitələrinin sayının azaldılması
- dizel mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin benzin mühərrikli avtomobillərlə əvəz edilməsi
- yeraltı nəqliyyat şəbəkəsinin genişləndirilməsi

530 Mineral gübrələrdən istifadənin mənfi cəhətləri hansılardır?

- torpağın degradasiyasına gətirib çıxardır, təbii münbitlik süni münbitliklə əvəz olunur.

- torpağın su rejimini pozur, eroziyanı gücləndirir
- mineral maddələrin balansını və hava rejimini pozur
- torpağın strukturunu pisləşdirir
- torpağın mexaniki tərkibini pozur, qida elementlərinin balansı pozulur

531 Sığorta ödənişləri necə hesablanır?

- müəssisənin illik dövriyyəsinin istehsal xərclərinə bölünməsi yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına bölünməsi yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına vurulması yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə vurulması yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə bölünməsi yolu ilə.

532 Aşağıdakılardan hansı sığorta sisteminin əsas göstəricilərindən sayılmır?

- sığorta tarifləri.
- sığorta riski.
- sığorta təşkilatı
- sığorta ödənişinin həcmi
- sığorta haqqı

533 Ekoloji risk dedikdə nəzərdə tutulur:

- sığorta hadisəsinin və itkisinin təkrarlanma ehtimalı.
- sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma vaxtı.
- sığorta hadisəsinin və itkisinin baş verdiyi məkan.
- sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma ehtimalı.
- sığorta hadisəsinin və itkisinin yarandığı hal.

534 Sığorta halı nədir?

- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin sənaye müəssisələrinə vurduğu ziyanın həcmi.
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın baş verdiyi proses.
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın həcmi
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin həcmi.
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin əhaliyə vurduğu ziyanın həcmi.

535 Sığorta müqaviləsinin tərkibinə daxil deyil:

- müəssisənin fəaliyyətinin ekoloji aspektlərinə münasibətdə müsbət beynəlxalq rəyin formalaşdırılması
- müəssisənin ünvanı, adı, ekoloji riskin xarakteri, illik dövriyyənin həcmi (manatla)
- müəssisənin istehsal fəaliyyəti haqqında məlumatlar.
- istehsal prosesinin xarakteri haqqında məlumatlar, xammal, materialların və istehsal olunan məhsulun növləri.
- ətraf təbii mühit haqqında məlumatlar, havaya, suya, torpağa atılan tullantılar haqqında məlumat, tullantıların risk dərəcəsi və onların qarşısının alınma tədbirləri.

536 İstehsal tullantılardan xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi adlanır?

- denudasiya.
- flotasiya
- utilizasiya
- detonasiya
- akkumulyasiya

537 Aşağıdakılardan hansı neft hasilatı rayonlarında biki örtüyünə təsir faktorları hesab edilir?

- xam neft, məişət tullantıları.
- xam neft, minerallaşmış sular, metal qırıntıları
- xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, tikinti məhsulları
- müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları

538 Üzvi tullantılara aşağıdakılardan hansı aiddir:

- dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materiallarının müəssisələrinin tullantıları.
- ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları
- şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikiş fabriklərinin tullantıları
- ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
- ağac emalı, şərab, çörək və şörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları

539 Şlam, gilli məhlul, yuyucu mayelər ətraf mühitin hansı komponentinə daha çox zərər vurur?

- heyvanat aləminə.
- su mənbələrinə
- bitki örtüyünə
- torpağa
- atmosfərə

540 Sığorta müqaviləsi imzalanarkən hansı halda güzəşt nəzərdə tutulur?

- 3 ay müddətinə imzalandıqda.
- müqavilə 1 illiyə imzalandıqda.
- yarım il müddətinə imzalandıqda.
- 2 il və daha çox müddətə imzalandıqda
- 1,5 il müddətinə imzalandıqda.

541 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.
- əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- ətraf mühitdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.
- çirklənmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.
- ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.

542 Monitorinq nələri öyrənir?

- maliyyə və vergi vəsaitləri
- ətraf mühitin hərtərəfli analizi
- potensial ehtiyatları
- iqlim göstəriciləri
- əhəlinin yerdəyişməsini

543 Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:

- rütubət çoxalır, görmə qabiliyyəti azalır
- Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:
- suyun səviyyəsi aşağı düşür, smoq əmələ gəlir
- atmosfer və hidrosfer çirklənir, torpaqda sürüşmələr və uçqunlar baş verir
- duman yaranır, buludların vəziyyəti dəyişir

544 Avtonəqliyyat tərəfindən çirkləndirmənin qarşısı nə ilə alınır?

- daxili yanma mühərriklərinin təkmilləşdirilməsi
- yüksək oktanlı yanacağın işlədilməsi
- yeni avtomobillərin istehsalı
- mühərrikdə süzgəclərin yerləşdirilməsi

- maşınlardan istifadənin məhdudlaşdırılması

545 Neft-qaz quyularının qazılması zamanı yaranan ekoloji problemlər:

- torpaqda və suda mikroorqanizmlər məhv olurlar
 dəniz suyunun şəffallığı və torpağın keyfiyyəti dəyişir
 dəniz suyunun rəngi, torpağın örtüyü dəyişir
 balıqların sayı artır, bitki aləmi genişlənir
 gilli məhlul, neftli su dənizi və torpağı çirkləndirir

546 Nəqliyyat vasitələrindən ayrılan tullantı qazların tərkibində hansı birləşmələr olur?

- karbon, kükürd, azot oksidləri və üzvi birləşmələr
 dəmir, kalsium, manqan oksidləri
 gümüş oksidləri
 dəmir, civə, kalsium oksidləri
 üzvi və qeyri-üzvi birləşmələr, su buxarı

547 Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığorta tarifinin həcmində daxil deyildir?

- sığortaçının normativ gəliri.
 sığorta təminatının ödənilməsi üçün ehtiyat fonda köçürmələr;
 sığorta hadisələrinin xəbərdarlıq və qarşısının alınmasının maliyyələşdirilməsi fonduna köçürmələr.
 normadan artıq təbiətdən istifadəyə və çirkləndirməyə görə köçürmələr.
 sığorta təşkilatının məsrəflərinin ödənilməsi.

548 Atmosferdə rütubətliyin səviyyəsinin artması ilə nəticələnir?

- kükürd turşusunun həcmnin artması ilə.
 karbon qazının miqdarının artması
 kükürd anhidridinin artması ilə
 ağır metalların artması ilə
 radioaktiv tozların artması ilə

549 Kənd təsərrüfatında suyun itkisi səbəb olur:

- məhsul artımına, bütün torpaqların suvarılmasına, otlaqların genişlənməsinə.
 suvarma kanalları boyu torpaqların suvarılmasına

- suvarma kanalları boyu yeraltı sualrın səviyyəsinin qalxmasına
- torpaqların şoranlaşmasına və onların sahəsinin daim artmasına
- yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına, torpaqların şoranlaşmasına və bataqlıqlaşmasına məhsul itkisinə

550 Əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.

- ABŞ, Avstraliya, Yaponiya.
- Almaniya, Amerika, Yaponiya
- Yaponiya, Fransa, Böyük Britaniya
- Asiya, Avropa, Amerika
- Avropa , Amerika, Yaponiya

551 Kənd təsərrüfatında suvarma suyundan qeyri-səmərəli istifadənin əsas səbəbidir:

- suyun istifadəçilər arasında qeyri-bərabər bölüşdürülməsi.
- suvarma sistemlərini lazımi səviyyədə olmaması
- suvarma sistemlərində baş verən su itkiləri
- sudan istifadə qiymətlərinin onun sosial qiymətindən çox aşağı olması
- suvarma sistemlərinin təmiri üçün maliyyə vəsaitinin olmaması

552 Aşağıdakılardan hansı neft məhsulları ilə çirklənmənin xarakterik əlamətləri əks etdirir?

- sürətli buxarlandırma qabiliyyətinin olması, toksiki maddələrlə zəngin olması, yanacaq kimi istifadə olunması.
- neftin hasilatı, nəqli, emalı
- suyun keyfiyyətini pisləşdirməsi, oksigen rejiminə mənfi təsir göstərməsi, suyun üst qatlarının atmosferlə balanslaşdırılmış əlaqəsini pozması
- ətraf mühitin komponentlərini çirkləndirməsi, bütün akvatoriyada səpələnməsi, dib çöküntülərində toplanması
- torpaqda oksigen rejimini pozması, suyun transpirasiyasını çətinləşdirir

553 Təcrübədə tullantısız sənaye istehsalının yaradılması prinsip ilə nəyə əsaslanmalıdır?

- cihazlara, nəqliyyat vasitələrinə təmizləyici qurğulara
- əmək ehtiyatlarına, maliyyə vəsaitinə, avadanlıqlara
- avadanlıqlara, cihazlara, yeni texnoloji proseslərə
- yeni texnoloji proseslərə, xammala nəqliyyat vasitələrinə
- nəqliyyat vasitələrinə, əmək ehtiyatlarına cihazlara

554 Aşağıdakılardan hansı üzvi tullantılara daxildir?

- ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları
- ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
- ağac emalı, şərab, çörək və çörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları
- dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materilləri müəssisələrinin tullantıları
- şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikiş fabriklərinin tullantıları

555 Aşağıdakı amillərdən hansı torpaqəmələgəlmə prosesində iştirak etmir?

- ozonosferin torpaq əmələgətirən amil kimi
- iqlim torpaq əmələgətirən amil kimi
- orqanizmlər torpaq əmələgətirən amil kimi
- relyef torpaq əmələgətirən amil kimi
- ana suxur torpaq əmələgətirən amil kimi

556 Azərbaycan Respublikasının torpaq fondunun təxminən neçə faizi kənd təsərrüfatı üçün yararlıdır?

- 20%-i k/t üçün yararlıdır
- 10 %-i k/t üçün yararlıdır
- 49%-i k/t üçün yararlıdır
- 39%-i k/t üçün yararlıdır
- 30%-i k/t üçün yararlıdır

557 Litosferi ən çox hansı sənaye tullantıları çirkləndirir?

- məişət sənaye tullantıları
- neft sənayesi tullantıları
- avtomobil sənayesi tullantıları
- dağ mədən və dağ kimya sənayesi tullantıları
- İES-nin tullantıları

558 Torpaqşünaslıq elminin banisi kimdir ?

- E.Hekkel
- Həsənbəy Zərdabi
- V.R.Vilyams
- N.N.Dokuçayev
- C.Darvin

559 Torpaqşünaslıq elminin banisi N.N.Dokuçayevin təliminə əsasən torpaq bitki və heyvan orqanizmlərinin, iqlimin, relyetin və ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranmışdır. N.N.Dokuçayevə görə torpaq nədir?

- torpaq ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsirindən yaranmış təbii törəmədir
- torpaq bitkilərin qida mənbəyidir
- torpaq yerin humusla zəngin qatıdır
- torpaq yer səthinin üst qatıdır
- torpaq iqlimin təsirindən yaranmış təbii törəmədir

560 Aşağıdakı elmi yeniliklərdən hansı Həsənbəy Zərdabiyə məxsusdur?

- 1884-cü ildə ilk dəfə olaraq əsas 5 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: torpaqəmələ gətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyet ərazinin geoloji yaşı.
- 1875-1876-cı illərdə ilk dəfə olaraq öz əsərlərində əsas 4 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: ona süxur, bitki və canlı orqanizmlər, iqlim və insanın təsərrüfat fəaliyyəti
- Onun fikrincə torpaq təbii törəmədir
- Onun fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır: torpaqəmələgətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyef və zaman
- O torpaq əmələgətirən amillərə insan fəaliyyətini də daxil etmişdir

561 Ali bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu kim tərəfindən aşkara çıxarılmışdır?

- E.Hekkel tərəfindən
- Y.İ.Vernadski tərəfindən
- H.Zərdahi tərəfindən
- Y.N.Mişuistin tərəfindən
- V.R.Vilyams tərəfindən

562 Litosferin qalınlığı qeyri müəyyən hədlərdə dəyişir. Aşağıdakı göstəricilərdən hansı həqiqətə uyğundur?

- 50-150 km
- 30-150 km
- 40-120 km
- 50-100 km
- 50-200 km

563 Materiklərdə yer qabığının qalınlığı nə qədərdir?

- 35-40 km.

- 20-30 km
- 10-20 km
- 30-40 km
- 70-80 km

564 Gilin su keçirmə qabiliyyəti qumdan necə dəfə azdır?

- 3200 dəfə
- 3000 dəfə
- 2000 dəfə
- 6000 dəfə
- 6200 dəfə

565 Azərbaycanda olan torpaq fondu 8641.5 min hektardır. Onun neçə faizindən istifadə edilir?

- 37%-dən
- 20%-dən
- 77%-dən
- 57%-dən
- 47%-dən

566 Hazırda dünyada əkin sahələri neçə mln. km² təşkil edir?

- 25 mln. km²
- 5 mln. km²
- 10 mln. km²
- 15 mln. km²
- 20 mln. km²

567 Şoran torpaqlara yarımsəhra və səhra zonalarında rast gəlinir. Azərbaycanda belə torpaqlar neçə min ha ərazini əhatə edir?

- 100 min ha ərazini
- 10 min ha ərazini
- 166 min ha ərazini
- 186 min ha ərazini
- 156 min ha ərazini

568 2-3 sm qalınlığında torpağın əmələ gəlməsi üçün neçə il vaxt tələb olunur?

- 20-40 il
- 50-100 il
- 100-200 il
- 200- 500 il
- 200-1000

569 Hansı mənbələr litosferi çirkləndirir?

- energetika və balıqçılıq
- sənaye müəssisələri, kənd təsərrüfatı sahələri
- kimya müəssisələri, neft emalı müəssisələri
- metallurgiya və neft-qaz sənayesi
- nadir metallar emalı və kimya sənayesi

570 Torpağın pozulması nədir?

- torpaqda pozulma halları olmur
- torpağın quruluşunun dəyişməsidir
- məhsuldarlığın artırılmasıdır
- torpağın üst qatının təsərrüfat üçün yararlı hala düşməsidir
- insan fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmasıdır

571 Təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsinin ən əsas üsulu budur:

- Gəlir
- Renta.
- Kapital.
- İcarə.
- Məsrəf.

572 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslilik
- müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.
- peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.

573 Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəldilən vəsaitin əsas mənbəyi hesab edilir?

- kommersiya bankları.
- yerli büdcələr.
- nazirlik və komitələrin vəsaitləri.
- müəssisələrin öz vəsaitləri.
- dövlət büdcəsi.

574 Büdcədən ayrılan vəsaitin digər maliyyələşmə mənbələrindən üstünlüyü nədir?

- vəsaitin azlığı
- vəsaitin təyinatı üzrə xərclənməsi.
- vəsaitin başqa məqsədlərə xərclənməsi.
- vəsaitin davamlılığı
- vəsaitin çoxluğu

575 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- çirklənmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.
- əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.
- ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.
- ətraf mühətdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.

576 Ekoloji menecment nədir?

- təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.
- təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.

577 Ekoloji menecmentin funksiyalarına aid deyil:

- balanslaşdırma.
- tənzimlənmə;
- ekoloji marketing;
- planlaşdırma ;

- uçot və nəzarət;

578 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır;
 hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;
 təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;
 müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.
 təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;

579 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
 kartoqrafik, balans.
 planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;
 balans, nəzarət, uçot və audit;
 qiymətləndirmə, təhlil;

580 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- təhlükəsizlikdir;
 səmərəlilikdir.
 tullantıların utilizasiyasıdır;
 idarəetmədir;
 yerləşdirmədir;

581 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- ekoloji ekspertiza.
 balanslaşdırma;
 planlaşdırma;
 ekoloji öhdəlik;
 ekoloji siyasət;

582 Beynəlxalq ekologiya hüququ:

- inzibati xətalara görə məsuliyyətdir
 yer kürəsinin təbii ehtiyatlarından səmərəli istifadə və qlobal miqyasda ətraf mühitin zərərli təsirlərdən mühafizəsinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;

- insanla təbiətin qarşılıqlı təsirini tənzimləyən beynəlxalq hüquq normasıdır;
- ətraf mühitin fiziki və digər təsirlərdən mühafizəsi sahəsində beynəlxalq hüquq normasıdır;
- beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;

583 Azərbaycanla qoruq, milli park və yasaqlıqların yaranma səbəbləri:

- hidrosferi qorumaq
- təbii ərazi komplekslərini və canlı aləmi mühafizə
- heyvanat aləmini qorumaq
- meşə kompleksini qorumaq;
- yaşıllıqları qorumaq

584 Sürüşmə hadisəsi neçə baş verir?

- coğrafi təbəqənin eynicinsli sahələrində
- qidalanma xüsusiyyətləri və sululuq dərəcəsinə görə
- kontinental hava kütlələrinin temperaturu aşağı salması ilə əlaqədar
- sukeçirən qumlu laylarda qunt sularının sürüşərkən təbəqə yaratması nəticəsində
- rütubətli havada tədricən çürüyən nazik torflu torpaqlarda

585 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərgin olması nə ilə əlaqədardır?

- kənd təsərrüfatı ilə əlaqədar
- antropogen təsirin yüksək olması ilə əlaqədar
- ekoloji təhlükəsizliyin gözlənilməsi ilə əlaqədar
- nəqliyyatın çoxalması ilə bağlı
- ərazi problemləri və təbii artımın aşağı olması ilə bağlı

586 Son illər hansı rayonlarda zəngin neft yataqları kəşf edilib istismara verilib?

- Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında (Gil-gil çay dərəsində)
- Zəngəzur ərazisində, Qapıcıq-Soyuqdağ hissəsində
- Şərqi Gürcüstanda, Şəmkirdə (Tərsdəllər)
- Qusarçayın yaxınlığında (Kuzun kəndi ətrafında)
- Acınohurda alçaq tirələrin güney yamaclarında (Türyançay hissəsində)

587 Neft və qaz ehtiyatı neçə metr dərinlikdə müəyyən edilmişdir?

- 200 metr
- 3000 metr
- 1000 metr
- 800 metr
- 500 metr

588 Çox məqsədli istifadə xarakterinə malik hansı təbii ehtiyatları tanıyırsınız?

- rekreasiya ehtiyatları
- tikinti materialları
- su, torpaq, meşə
- bitki və heyvanat aləmi
- kosmik resursları

589 Torpaq fondunun böyüklüyünə görə fərqlənən hansı ölkələri tanıyırsınız?

- İspaniya, Almaniya
- Özbəkistan, İraq, Suriya
- BƏƏ, Azərbaycan, Gürcüstan, Küveyt, Koreya
- Afrika, MDB, Xarici Asiya, Şimali, Cənubi Amerika
- Latviya, Belorusiya

590 Azərbaycan Respublikası torpaq fondu nə qədərdir?

- 10,7 milyon ha
- 1,2 milyon ha
- 3,4 milyon ha
- 6,1 milyon ha
- 8,6 mly ha

591 Dağlıq ərazilərdə eroziya proseslərinin artmasının əsas səbəbin göstərin:

- heyvandarlığın inkişafı, meşələrin qırılması
- istehsal və əhalinin məhdud ərazidə toplanması
- nəqliyyatın və əmək resurslarının hesabına
- mebel və tikinti materialları sənayesinə görə
- mexaniki artımı, miqrasiyanın rolu

592 Respublika ərazisində külək eroziyası ən çox hansı ərazilərdə geniş yayılmışdır?

- Lənkəran-Astara zonasında
- Gəncə-Qazaxda
- Culfada, Kəngərlidə
- Quba-Qusar ərazisində
- Abşeron yarımadasında, Cənub-Şərqi Şirvanda

593 Torpaqlarımızda şoranlaşmaya əsas səbəb nə olmuşdur?

- alp çəmənliklərindən düzgün istifadə edilməsindən
- suvarma əkinçiliyinin inkişafı, suvarma qaydalarına düzgün riayət edilməməsi ucbatından
- dağlıq zonaların kifayət qədər rütubət qəbul etməsi və soyuq iqlim ilə əlaqədar olaraq
- dolu yağın günlərin illik miqdarının çox olması ilə
- su anbarlarının çay dərələrində yaradılması ilə əlaqədar

594 Şoranlaşmış torpaqlar ən çox hansı ərazidə yayılmışdır?

- Lənkəran-Astara zonasında
- Kür-Araz ovalığında
- Abşeron yarımadasında
- Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacında
- Naxçıvan Muxtar Respublikasında

595 Çirklənmiş, zibillənmiş torpaqlar hansı regionlarda daha çoxdur?

- Naxçıvan MR, Daşkəsən – Qazax, Abşeron
- Quba-Qusar
- Lənkəran-Astara
- Samur-Dəvəçi, Zaqatala-Lahıc
- İsmayılı – Qəbələ

596 Ümumi su ehtiyatının neçə faizi şirin su ehtiyatıdır?

- 2,1%-i
- 1,8%-i
- 5.6%
- 3,4%

2,5%

597 Dəniz suyunun şirinləşdirilməsi kimi tədbirlərdən ən çox hansı ölkələr istifadə edir?

- Avropa ölkələri, RF-sı
- Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Küveyt, Yaponiya
- Türkiyə Cümhuriyyəti, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti
- Latın Amerikası ölkələri, Avstraliya
- Okeaniya, ABŞ, Kanada

598 İçməli və dəniz suyunu çirkləndirən əsas mineral maddələr hansılardır?

- qurğuşun, arsen, cıvə, miss
- kükürd suyu
- karbohidrogenlər
- hidroqlu sulfid, karbon sulfid
- ammoniyak, sulfat turşusu, formaldehid

599 Respublikanın su ehtiyatının nə qədəri yeraltı suların payına düşür?

- 6,3 km³
- 4,8 km³
- 3,7 km³
- 5,1 km³
- 7,4 km³

600 Yeraltı suların neçə %-i Qusar maili düzənliyində toplanıb?

- 8,3%
- 31 %-i
- 29%
- 17%
- 12%

601 Suyun çoxlu miqdarda itkisi nəticəsində (torpaqda) nə kimi proseslər yaranır?

- tullantı suların miqdarı azalır
- yeraltı suların səviyyəsi artır, təkrar şorlaşma və bataqlıqlaşma yaranır

- mineral su ehtiyatları yaranır
- torpaqlarda münbitlik artır, məhsuldarlıq çoxalır
- çayların, bulaqların sululuq həcmi artır

602 1 nəfərə düşən su ehtiyatının həcminə görə ən aşağı göstərici hansı zonadadır?

- Naxçıvan MR
- Lənkəran – Astara
- Abşeron yarımadasında
- Muğan – Salyan
- Quba – Xaçmaz

603 Respublikanın su ehtiyatının 70 %-ə qədəri hansı suların payına düşür?

- yeraltı suların
- mineral suların
- termal suların
- dağ çaylarının
- tranzit çayların

604 Araz çayı ən çox hansı çaylar vasitəsilə çirklənir?

- Samur, Filizçay
- Kür, Gilançay
- Qanıx, Viləşçay
- Arpaçay, Oxçuçay
- Ağstafaçay, Qoşqarçay

605 Abşeron yarımadasında çirkli göllərin əmələgəlmə səbəbini göstərin.

- ovalıqların çoxluğu ilə əlaqədar
- torpağın cəmləşmə, humus qatının qalınlığına görə
- torpaqların yüksək məhsuldarlığı ilə əlaqədar
- torpaqlara alüminium məhsullarının atılması ilə əlaqədar
- neft-qaz yataqlarının istismarı ilə əlaqədar

606 Xəzərin 2-ci çirklənmə mənbəyi nədir?

- suyunun tərkibindəki mikroelementlər
- palçıqlı sellər
- mədənlər, tankerlər, hidrotexniki qurğular
- heyvandarlığın, quşçuluğun, balıqçılığın inkişafı
- yaşayış yerləri

607 Limanlarda Xəzərin sularının daha çox çirklənmə səbəbini göstərin.

- neft və neft məhsulları daşıyan tankerlərin olması ilə
- «ölü zonalar»ın çoxluğu
- insan fəaliyyəti ilə
- sənaye müəssisələrinin sulara atdıqları çirkləndirici maddələrlə bağlı
- nəqliyyatın (su) çox olması

608 «Təbiəti mühafizə və təbiətdən istifadə haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı neçənci ildə qəbul edilmişdir?

- 1994
- 1990
- 1991
- 1992
- 1993

609 Davamlılığı, yaxşı döyülməsi, istiliyi normal keçirməsi və s xüsusiyyətlərə malik hansı təbii ehtiyatdır (faydalı qazıntıdır?)

- polad
- asbest
- molibden
- qurğuşun
- mis

610 Respublikanın qərb rayonları hansı faydalı qazıntı ehtiyatı ilə zəngindir?

- b) tikinti materialları
- c) kolçedan filizləri
- neft
- barıt
- a) molibden

611 Kənd təsərrüfatı bitkilərinin və heyvanlarının məhsuldarlığının aşağı düşməsinə ən çox nə səbəb olur?

- yaxşı qulluq edilmədikdə
- hava şəraiti qeyri-normal olduqda
- çirkab tullantı sularından suvarmada istifadə etdikdə
- gübrələr düzgün verilmədikdə
- torpaqda mikroorqanizmlərin miqdarı artıqda

612 Mineral komponentlərin çoxluğu ilə seçilən, müalicə edən, fiziki – kimyəvi xassələrə malik sular nə adlanır?

- dəniz suları
- yeraltı sular
- mineral sular
- termal sular
- tullantı suları

613 AFR, İsveçrə, İngiltərə, Avstraliyada meşələrin qırılması nə ilə əlaqədardır?

- “turşulu yağışlarla”
- su ehtiyatlarının azlığı ilə
- havanın temperaturunun yuxarı olması ilə
- antropogen amillərlə
- yağıntıların az olması ilə

614 Potensial ehtiyatlar hansı sərvətlərə aid edilir?

- dəqiq kəşfiyyat aparılmış, sərhədləri tam dəqiqləşdirilmiş ehtiyatlar
- ilkin olaraq tək-tək nümunələr məlum olan və sənaye ehtiyatı az olan ehtiyatlar.
- təbiətdə istifadə edilən və istifadəsi mümkün olan resurslar
- istifadə olunmayan, ehtiyatı tam dəqiqləşməyən sərvətlər
- yayım şəraitinin ümumi əlamətlərini təmin edən kəşfiyyat və öyrənilmə dərəcəsinə malik ehtiyatlar

615 Təbii ehtiyatların iqtisadi qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- təbii resursların xüsusiyyətlərinin müxtəlifliyi
- hasilatın, emalın, daşınmanın dəyəri
- kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığı, səmərəliliyinin səviyyəsi
- oragen qurşaqlar, kimyəvi xammallar

təbii ehtiyatların çoxməqsədli istifadə xarakteri

616 Təbii ehtiyatlarda iqtisadi qiymətləndirmənin əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- əhalinin tələbatlarını ödəyir
- insan əməyinin nəticələrini göstərir
- təsərrüfat dövryyəsinə cəlb edir
- ayrı-ayrı təbii ehtiyatlardan istifadənin faydalılığını müəyyən etməyə imkan verir
- insanın iştirakı olmadan formalaşaraq təbii mühiti təşkil edir.

617 Faydalı qazıntıların ehtiyatına nə deyilir?

- dövlət kompleksləri
- kaynazoy yaşlı çöküntü süxurları
- yer qatlarındakı mineral xammal
- palçıq vulkanları
- nazik torflu torpaqlar

618 Faydalı qazıntı yatağını istismar etmək üçün nəyi müəyyən etmək lazımdır?

- yumşaq süxur kütlələrini
- xammal ehtiyatını, zərərli komponentlərin miqdarını
- təbii ərazi kompleksini
- geomorfoloji prosesləri, yüksəklik qurşaqlarını və iqlim şəraitini
- landşaft zonallığını

619 Daşkəsən mədəmində dəmir istehsal edilərkən, hansı qiymətli ehtiyatın itkisinə yol verilir?

- xromun
- kobalt filizinin
- mis ehtiyatının
- alunitin
- volframın

620 Alunit yataqlarına görə Azərbaycan dünyada neçənci yeri tutur?

- 5-ci
- 2-ci

- 1-ci
- 3-cü
- 4-cü

621 Göydərə filiz yatağı hansı ehtiyatın istehsalı üçün əlverişlidir?

- kvarsın
- asbestin
- qrafitin
- fosforitin
- xromun